

ek

KOTE

KOTE

KLEINER

helyzetbe kormány

állást foglalni a

széleskörű bizottságnak,

széleskörű bizottságnak,

széleskörű bizottságnak,

széleskörű bizottságnak,

széleskörű bizottságnak,

széleskörű bizottságnak,

széleskörű bizottságnak,

széleskörű bizottságnak,

széleskörű bizottságnak,

széleskörű bizottságnak,

széleskörű bizottságnak,

széleskörű bizottságnak,

széleskörű bizottságnak,

széleskörű bizottságnak,

széleskörű bizottságnak,

széleskörű bizottságnak,

széleskörű bizottságnak,

széleskörű bizottságnak,

széleskörű bizottságnak,

széleskörű bizottságnak,

NBS. RAMASSETTER ROBERT

urnak

BUDAPEST

nyitór 2 I. em.

Taxa postala
száma in num.
No. 234713/929.

Szerkesztőség
és kiadóhivatal
C. ...

1 LEHET

10. Telefon: 18-60. Elő
Havonta 110, negyedé
re 600, egészévre 12
félre: Havonta 2, u
félre 12, egészévre 20
debből díjazás szeri
KELET" a transilvani
sátság egyetlen politi
s. Cikkeink utányomá
forrás megjelölésével engedjük meg.

VI KELET

ESDŐPOLITIKAI ÉS HADISÁG

Bérmertelen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő: János
Ferenc. Bucearesti szerkesztő: HALL
szegi Ernő, Strada Cobalcescu 14.

Ara 5 lej

Szombat, 1937. július 24.

5697. ÉV.
AV 16.

XX. ÉVF.
165. SZAM

VILAG TUKRM

A titokzatos merénylet

A Kock lengyel ezredes ellen elkövetett merénylet vizsgálatának háttere — hogy a kíséret banális kifejezéssel éljünk — homályos tüneményeket mutat.

A lengyel lapok jelentései szerint a hatóságok teljesen tisztázták a merénylet személyazonosságát, sőt azt is pontosan megállapították, hogy a saját merénylete áldozatává lett terrorista milyen politikai szervezethez tartozott.

E megállapítással egyidejűleg a lengyel lapok élénken cáfolják azt a valószínűleg nem minden alap nélkül elterjedt hírt is, hogy a merénylettel kapcsolatban néhány katonatisztet is őrizetbe vettek.

Ismerve a mai lengyel kormányzat jobboldali beállítottságát, semmiesetre sem tekinthetjük fel, hogy amennyiben a merénylet valamelyik baloldali, vagy szélsőbaloldali szervezethez tartozott volna, a kormány nem kürtölte volna hangosan világá a merénylet politikai beállítottságát és annak a szervezetnek a nevét, amelyhez tartozott.

Hogy ez nem történt meg, némi tápot ad annak a feltételezésnek, hogy a merénylet valamelyik jobb, vagy szélsőjobb oldali szervezetnek a tagja volt, aki valószínűleg azért követett el merényletet Kock ezredes ellen, mert politikáját túlságosan mérsékeltnek és az antiszemitizmussal szemben némi türelmet mutatónak találta.

A lengyel kormányzat valószínűleg kénytelenül az antiszemita szervezetekkel szemben kerekben és minden fenntartás nélkül rámutatni arra, hogy az antiszemita hullámokkal szembeni türelme és „pártatlan” méltányossága — a dolgok belső logikájánál fogva — természetesen vezetett el a Kock ezredes elleni merénylet.

Ez lehet az oka, hogy a vizsgálat adatait és eredményét mindmáig nem hozták nyilvánosságra.

Nem egy, de száz bizonyosság és példa van rá, hogy a „hazafias” és reakcionárius erőknek való hivatkozással tört antiszemita terrorizmus egy bizonyos idő múltán nemcsak a zsidók, hanem azok ellen is fordul, akik bár maguk nem vesznek aktív részt az atrocitások megrendezésében, mégis elősegítik annak virágzását hipokrita türelmükkel és személynységükkel.

A lengyel kormány hallgatása, a Kock elleni merénylet vizsgálati adatai nyilvánosságba való hozatalának késése valószínűleg ennek a lélektaninak az eredője.

A sovinizmus kétféle igazsága

Tudor Teodorescu Braniste írja az alábbi cikke az Adevărulban:

„A jobboldal a sovinizmusból él. Nem a nacionalizmusból. Nem is a hazafiságból. A sovinizmusból, annak legbrutálisabb formájában. Minden lapon, minden kiáltványban, minden beszédben, mely a kampókereszt jegyében jelenik meg, ugyanaz a gyűlölködésre való uszítás, a sovinizmusnak ugyanazt a spekulációját lehet megtalálni. Azt hinné az ember, hogy a szélső jobboldali urak naponta két tucat ideget reggeliznek; hogy borzalmasan szenvednek a nemzetköziség miatt; hogy nem tudnak aludni idegen nemzetiségűeknek belügyeinkbe való beavatkozásáért, stb.

És mégis, e soviniista szavalkatok mögött az idegenekkel való teljes egyetértés húzódik meg — de természetes, csak bizonyos idegekkel. A sovinizmus védelmében titkos nemzetköziséget üznek, guszustalanul és hamisan, de annál védelemesebben.

Két példa:
Goga Octavian, aki a plafonig ugrik, valahányszor idegeneknek problémáinkba való beavatkozásáról hall, nem átalja, hogy az országához intézett legutóbbi felhívásában felidézze Alfred Rosenberg tekintélyét. Miért? Alfred Rosenberg — furesán hangzó neve ellenére — hitlerista. És mert Goga számára, a Goga ur — istenen — nacionalista felfogása számára az idegen csodálatra méltó, ha hitlerista, de meg kell ölni, ha demokrata.

A második eset:
Prat Y Soutzo, Spanyolország volt bucearesti meghatalmazott minisztere, levelet írt,

Ujra teljes erővel lángoltak fel a harcok a spanyol polgárháboru frontjain

A felkelők Madridot és Barcelonát bombázták. Diplomáciai konfliktus Párizs és Berlin között a németek rágalmai miatt

E hó 30-ika előtt az angol kormány tiszta helyzetet akar teremteni a spanyol benemavatkozás ügyében

London, július 23. A benemavatkozási kérdésben készült új angol ellenőrzési javaslat ügyében Eden külügyminiszter az elmúlt napokban csaknem naponta tárgyalt Maistry, Grandi, Corbin és Ribbentropal anélkül azonban, hogy a tudomására hozott véleményekre vonatkozólag a maga részéről megjegyzést tett volna. A plenáris ülés összehívására vonatkozólag még nem alakult ki határozott időbeli vélemény. A Manchester Guardian szerint azonban még e hó 30-ika előtt megtörténik. 30-án ugyanis Chamberlain miniszterelnök bejelentése szerint az angol alsóház október 21-ig nyári szabadságra megy. Ezalatt az idő alatt pedig a kormány nem akar olyan nagyfontosságú kérdést nyitva hagyni, mint a spanyol probléma, melynek állásáról a külügyminiszter az alsóházat minden féléjszaban pontosan értesítette. Berlini jelentés szerint a német lapok továbbra is fenntartják, hogy külföldi repülők és repülőgépek teljesítenek szolgálatot a

köztársasági haderőkben. A hírt megerősíti egy amerikai pilóta nyilatkozata is, akit július 13-án ejtettek fogságba. A köztársasági repülők között számos orosz repülő és 150 orosz eredetű repülőgép van, ezenfelül még más származású pilóta is.

Egyidejű párizsi jelentés szerint a francia sajtó élesen kifogásolja, hogy a német lapok továbbra is fenntartják a francia idegenlégióból származó nyolcszáz katonának Spanyolországba való szállítását, jöllehet a hírt a francia kormány hivatalosan megafolta. Ez az eljárás szokatlan és a benemavatkozási rendszer megsértését jelenti. A francia követ állítólag utasításokat kapott, hogy a német sajtó magatartása ellen tiltakozzék. A L'Oeuvre szerint az olasz hatóságok felszólították az olasz állampolgárokat, hogy ne utazzanak Franciaországba. Ez az intézkedés nem használ a két ország közötti kapcsolatnak.

Madrid és Barcelona bombázása

Barcelonából jelentik, hogy a katalán fővárost tegnap a felkelő-flotta bombázta. A kár igen nagy, az áldozatok száma még ismeretlen. Egyidejűl barcelonai jelentés szerint a Kanariák, vagy Balearas nevű felkelő csirkáló a Bagur csuacs előtt kereskedelmi hajót süllyesztett el. Ezenfelül még bombázással fenyegetett egy francia kereskedelmi hajót is, amelyet arra kényszerített, hogy Majorcában kiköszsön.

Madridból jelentik, hogy a tegnapi esti órákban a felkelőtűzesség fél órán keresztül bombázta a főváros központját. Egy lövedék zsufoit villamosra esett, megölt nyolc és megsebesített tíz utast. A bombázás áldozatainak számát még nem ismerik. Ujabb jelentés szerint a főváros bombázása során tegnap egy lövedék tömegmenedékhelybe talált és ezért az áldozatok száma nagy.

Pénteken reggel hét óra előtt Madridot a felkelők újra bombázní kezdték és ez egy órán át tartott. A lövedékek a város központját érték. A felkelők mar három hete nem bombázták a fővárost és az újabb tüzéségi akció valószínűvé teszi, hogy a felkelők a madridi arcvonalon újabb támadásra készülődnek.

Ujabb heves kormánytámadás a Toledo—Madrid közötti ut ellen

A Havas naualcarnerói jelentése szerint az óriási hőség ellenére újra megkezdődött a harc. A kormány újabb heves támadást intézett a Toledo—Madrid közötti ut ellen. Ezuttal is a tankokat vezették előre, de a gya-

logság nem tudott előrehaladni, mert a felkelők gépfegyvertűze ezt megátolta. Reggel nyolc órák a kormány visszavonta a tankokat, de a tüzharc mindkét részről változatlan hevességgel folyik.

A Havas iroda közlése szerint a terueli szakaszon tegnap rendkívüli elkeseredett küzdelem után a felkelők elfoglaltak két, már előzőleg birtokolt helységet és tekintélyes hadizsákmányra tettek szert. Ujra megindult a Santander ellen napok óta szünetelt jobboldali offenzíva is, melynek erőteljes folytatására tekintélyes csapatösszevonások történtek.

A felkelők hivatalosan jelentik, hogy az aragoni front Albarracin környéki szakaszán fontos pozíciókat foglaltak el. A kormány-csapatok vesztesége súlyos. Madridnál, Huesca mellett, köztársasági támadást vertek vissza. A többi frontokon a helyzet változatlan.

Bilbaoból jelentik, hogy az Anglia felé irányuló baszk vidéki vasércszállítását teljesen felfüggesztették.

öt halottja van Barcelona bombázásának

Barcelona, július 23. A felkelő hajóknak Barcelona kikötője ellen intézett támadásai során meghalt öt és megsebesült tizenöt ember. A felkelők 12 ágyugolyót lötek ki, de aztán menekülni voltak kénytelenek a katalán hadihajók támadása elől.

melyben jogtalanul beavatkozik az ügyvédi kamarai harcokba, a jobboldalnak fogja pártját és sértő, megengedhetetlen szavakat használ a baloldaliakkal szemben.

Am e megmenegedett gesztussal szemben a „nacionalista” sajtó egyáltalában nem talál tiltakozó szavakat, sőt igazolni is tudja. Miért? Mert Prat Y Soutzo jobboldali. Jobboldali embereknek joguk van beavatkozni bel-

ügyeinkbe, megsértheti egyikünket és dicsérheti másikunkat, joguk van mindehhez. A hazafias érzés, álhonfiaink nemzeti méltósága nem lázad fel.

Alfred Rosenberg és Prat Y Soutzo esetei jellemzők: teleplezi a szélső jobboldal hamis nacionalizmusát, parádés és szónoklatokban ki merül a hazafiságát.

Mindez pedig feljegyzésre méltó.

A spanyol polgárháboru egy éves mérlege

A spanyol polgárháboru a napokban lépett második évébe. Mint sok esetben ezuttal is kiderült, hogy a helyi események az idők sorában kifejlődnek az egész világot magasabb szempontból érdeklő ügyg. Néhány tábornok lázadásából polgárháboru lett, komoly, döntő fontosságú erőpróba Európa fasiszta s demokrata táborá között.

Mint hogy a történelem nem ismeri a retorika-kísérletet, nem lehet megmondani, meddig marad a polgárháboru tisztára spanyol ügy. (Közben fölvetődik még az a kérdés is, vajjon Franco és Mola előzetes ígéretei nélkül egyáltalában kitört-e volna a háborus kaland?) Az eddigi tapasztalatok azt tanítják, hogy olyan katonai fölkelések, melyek az elején nem hoznak döntő győzelmet, összeomlanak. Még a sorkatona is akkor megy szívesen a háboruba, ha annak esélye legalább 51 százalék az ő javára. Különben nem szívesen viszi bórét a vásárra.

A lázadók a háboru elején már beakarták adni a derekukat és pedig akkor, amikor megtudták, hogy Barcelonában, Madridban és Valenciában nem sikerült az ellenforradalom. De akkor német és olasz haderők jöttek a lázadók segítségére olyan nagy számban, hogy immár lehetővé vált az előnyomulás nagy területen a kormány gyakorlatlan csapataival szemben.

Attól kezdve mindinkább élesebben került előtérbe a spanyol polgárháboru nemzetközi jellege. A köztársasági kormánynak be kellett látnia az öreg Machiavelli Miklós szavainak igazságát, aki ezeket írta: Minden háboruskodás alapföltétele: férfi, fegyver, pénz és kenyér. A négy közül a két első a fontosabb. Mert férfiak fegyverrel könyökben tudják megszerezni a pénzt és kenyeret, mint pénz és kenyér az embereket. Sok fáradságba került a spanyol legális kormányok — noha a gazdasági centrumok és az ország aranykincsei a kezében voltak — hogy fegyverekhez és harcedzett emberekhez jusson. Mig ezt elő tudta teremteni, addig az ellenfél értékes területek birtokába jutott. Hozzá kell tenni, hogy a legfőbb nehézséget az a benemavatkozási politika okozta, amely már az elején praktikusán legális spanyol kormány kezét kötötte meg. Minél jobban sikerült az idők során a legális kormánynak megszereznie a férfiakat és fegyvereket, annál világosabban mutatkozott a háboru nemzetközi jellege. A hadsereg, amely fölött ma a kormány rendelkezik, a zsoldos és marokkói csapatokat, amelyek a háboru elején kerültek Franco parancsnoksága alá, ötszörösen, vagy hat-szorosan is felülmulja. Ha a kormány még sem tud Francoékkal szemben döntő fölénybe kerülni, annak az az oka, hogy német műszaki csapatok és zárt olasz formációk avatkoznak bele a háborus fejleményekbe. Még nem oly régen jelentette ki Alvarez del Vayo Genfben, hogy Franco csapatai között hetven ezer olasz harcol. A németek és marokkóiakkal együtt a Franco hadseregben több, mint 35 százalék az idegen.

A háborunak feudális-ellenes jellege is van, éppugy, mint a nagy francia forradalomnak 1789-ben. Spanyolországban ugyan is még mindig eleven erőként működik a feudáliszmus, noha a köztársaság első éveiben sok történt annak likvidálására. A háboru bizonyára gyökeres földreformot fog eredményezni és az új Spanyolország en-

nek a jegyében fog kialakulni. A törpebirtokok és szövetkezetek országa lesz majd a hosszú háború eredménye. Szerencsére a spanyol kormány annak ellenére, hogy erős szociális reformokat ígér, nem enged magát semmiféle szélsőséges áramlattól befolyásolni. Ez is az oka annak, hogy a demokrata államok között a legkapitalistábbak is nagy rokonszenvvel viselkednek a kormánnyal szemben.

Egyedül Anglia volt az, amely megegyezéses alapon akarta likvidálni a háborút olyképpen, hogy a harcoló felek egyike se legyen győztes. Bizonyára ennek kell tulajdonítani, hogy a nyugati hatalmak hosszú ideig türték a fasiszta államok beavatkozását. Ők maguk megelégedtek azáltal, hogy behunyták szemüket, amikor a fasiszta két állam egész hadsereget hajóztott be a spanyol ellenforradalom támogatására. Csak akkor nyitották ki a szemüket, amikor a totális államok már teljes nyíltsággal állottak Francoék szolgálatába.

Az egész háborús folyamat elmaradt volna, ha Franco csak az első háborús esztendőben a spanyol köztársaságot leigázná. Abesszinia is annakidején talán megmenthető lett volna, ha a négy évig tudta volna tartania magát, nem csupán hat hónapig. A civilizálatlan országok az a tehetetlensége, hogy nem volt modern hadfelszerelése, okozta a szerencsétlen ország vesztét.

A spanyol köztársaság azonban bebizonyította, hogy nem Abesszinia. Ha az ember ismeri a tanulékonyságot, a spanyol népet, amely tisztára azért maradt vissza, mert a feudálisok nem engedtek számára semmiféle kulturális lehetőséget, könnyen beláthatja, hogy a spanyol köztársaság egy esztergály nem annyira a külföldi segítség miatt maradt meg, mint inkább a spanyol nép rendkívüli képességei. A spanyolok gyors asszimiláló és felfogó képessége révén ugyiszólva hetek alatt sikerült a modern haditechnikát elsajátítani. Ma már jó-néhány spanyol brigád úgy harcol, mint bármelyik német, vagy olasz egység.

Az a tény, hogy egy esztendő végig tudtak küzdeni, a kormányzatok számára nagy eredményt jelent, amit lebecsülni könnyelműség volna. A spanyol kormány ma abban a helyzetben van, hogy saját erejéből tud szembeállani a lázadókkal, akik mindenképpen külföldi fegyveres segítségre vannak ráutalva. Ha a nyugati hatalmak el fogják határozni magukat arra, hogy végeznek a külföldi beavatkozással és ha ezt komolyan végre is hajtják, akkor Franco gyorsan elveszett. Kivéve természetesen, ha a róma-berlini tengely megkockáztatja a nyílt háborút amely viszont kétségtelenül a fasiszta rendszer összeomlásához kell, hogy vezessen.

Bredeti

Schmincke

Művészfestékek

Dekoratív és tanulmányfestékek

a legjobb

Ne kísérletezzon ismeretlen márkákkal! A Schmincke-festékek garantáltan állandóak, feltétlenül megbízhatóak, kiadósak, tehát

a legolcsóbbak

Legelőnyösebb beszerzési forrás

Segesváry & Co.

CLUJ.

Calea M. Poch 10. Telefon: 12-41.

Kívánatra árjegyzőek.

I-a festőváznak

A nyári szezon egyik legfontosabb közszükségleti cikke: az ecet. Nagyváradon új, modern,

Erélyes intézkedésekre határozta el magát a palesztinai kormány a mufti és az arab agitátorok ellen

Házkutatás a legfőbb arab tanács hivatalában. Nirek a mufti küszöbön álló letartóztatásáról. Betiltották az országos arab konferenciát

Huszezer zsidó tiltakozott Tisá Bóáv előestéjén a Szentfal előtt a felosztás ellen

Jeruzsálem, július 23. A felosztási tervvel kapcsolatos mozgolódásokra az angol hatóságok szokatlanul éles intézkedésekkel válaszoltak. A rendőrség tegnap megegyezéses házkutatást tartott a legfőbb arab vezetőség hivatalában, hatalmas mennyiségű iratot elkobzott és a mohamedán vallási alap jelenlévő szafedi intézőjét, Subbi Bey el Khadrát, aki a mufti közvetlen munkatársa és ismert exponált agitátor, letartóztatták.

A Times jeruzsálemi tudósítójának jelentése szerint a hét elején Palesztinában az a hír járta, hogy *küszöbön áll a főmufti letartóztatása*. Ez a hír alaptalannak bizonyult. Mindenesetre tény az, hogy vasárnap a muftit sem otthonában, sem irodájában nem lehetett megtalálni. A mufti testőrsége és a rendőrség között összetűzésre került sor.

Eles arab agitáció a felosztás ellen

A palesztinai kormány betiltotta a legfőbb arab vezetőség által összehívott országos arab vezető-konferenciát. Az araboknak a felosztási terv elleni agitációja egyre élesebb formákat ölt. Ezzel kapcsolatban rendkívül heves támadásokban részesíti *Abduallah* emirt, Transzjordánia arab királyát is. A palesztinai kormány igyekszik tompítani az agitációt és különböző arab notabilitásokat megnyerni a királyi bizottság terve számára. A nablusi kerületi kormányzó megbeszélésre hívta meg magához a kerületében lakó arab vezetőket.

Lengyelország a népszövetségi tanács előtt akar felszólalni a felosztás kérdésében

Genfi jelentés szerint a Népszövetség tagállamai közül már többen állást foglaltak az angol kormány azon kívánásával kapcsolatban, hogy a mandátum-bizottság véglegesen döntsön a felosztási terv kérdésében. A lengyel kormány fenntartotta magának a jogot, hogy a királyi bizottság jelentésével szemben a népszövetségi tanács legközelebbi ülésén tegye meg megjegyzéseit. Olaszország is csak a tanács előtt fog a felosztási tervvel kapcsolatosan állástfoglalni. A többi kormányok elvben hozzájárultak ahhoz, hogy a mandátum-bizottság döntsön a jelentés fölött.

Kaunasi jelentés szerint a litván hatóságok betiltották az összes, a cionista pártok által a felosztási terv ellen egybehívott tiltakozó gyűléseket.

A Times éles támadása a külföldi arabok beavatkozása ellen

A Times vezércikkben élesen állást foglalt az iraki miniszterelnök nyilatkozata ellen, aki támadta a királyi bizottság javaslatát és kijelentette, hogy egyetlen arab uralkodó sem fog a vallási a tervezett palesztinai arab állam vezetését. Reméljük — írja a Times — hogy az angol kormány nem fogja alátámasztani egy szövetséges állam miniszterelnökének efféle felelőtlen beavatkozását a birodalom ügyeibe. A továbbiakban megállapítja a Times, hogy az angol közvélemény csaknem egyöntetűen kedvező módon reagált a királyi bizottság javaslatára. Az angol

nép sem az elnyomatás politikáját nem akarja követni, sem pedig a Balfour-deklarációt papírrongyként kezelni. Az angol szellem eléggé realiztikus ahhoz, hogy felismerje nyilvánvaló tények figyelmen kívül hagyásának veszélyeit és üdvözlőn egy kompromisszumos megoldást. Remélhető, hogy a parlamentben az összes pártok helyeselni fogják a tervet, úgy, hogy a gyarmati miniszter az egész országot maga mögött tudja majd, midőn július 30-án a mandátumbizottság elé járul. (A Timesnek ez a reménye — mint az a lordok háza és az alsóház vitáján kiderült, — nem ment teljesedésbe. Szerk.)

A Times ugyanezen számában a nagy angol lap jeruzsálemi szerkesztője nyíltan „a főmufti befolyásának likvidálását” követeli. Bónító hatást gyakorol a palesztinai arab közvéleményre, hogy a mufti még mindig hivatalában van, a főkormányzó tanácskozik vele, rendelkezik a legfőbb muzulmán tanács anyagi eszközei fölött és az elmúlt évi sztrájk folyamán teremtett propaganda szervezetet vezeti. Új zavargások veszedelmét jelenti, ha a mufti továbbra is befolyást gyakorolhat a palesztinai arabságra, mert egyetlen arab politikus sem fogja merészelni a felosztást elismerő szerződést aláírni a muftival szemben. Fölöttébb ajánlatos volna tehát a legfőbb muzulmán tanács felosztása és a mufti eltávolítása.

Av 9-én a jeruzsálemi kerületben ismét fellángolt az arab terror. Béth Hakerem és Atarat telepítésekre rálöttek. A zsidó

rendőrség elűzte a támadókat. Nablusból, Jeninből és Tulkaremből is bombatámadásokat, lövöldözést és gyújtogatást jelentettek. A nablusi kerületi kormányzó hat arabot száműzetésre ítelt.

Az iraki arabok tiltakozása

Bagdad, július 23. A bagdadi arabok hatalmas tiltakozó gyűlést rendeztek Palesztina felosztásának terve ellen és ezalkalommal súlyos zsidó-ellenes kilengésekre került sor. Zsidó üzleteket kifosztottak és számos zsidót megsebesítettek. Harminc zsidót súlyos állapotban szállítottak kórházba. Kettőn közülük, állítólag belehaltak sérüléseikbe. A demonstrációt a palesztinai legfőbb arab tanács tagjai és az Istiklal párt vezetője, Auni Bey Abdul Hadi vezette. A rendőrség csak nehezen tudta visszatartani a tüntetőket attól, hogy a zsidónegyedbe benyomuljanak.

A „nem-et mondók konferenciája Jeruzsálem, július 23. Palesztinában tanácskozássra ültek össze a Mizrahi, a Kial B. és a zsidó állampárt vezetői. Elhatározták, hogy kiméltelen harcot indítanak meg a felosztás ellen és ecélből mozgósítják az összes zsidó és nemzsidó erőket. Elhatározták továbbá, hogy augusztus elsejére összehívják Zürichbe a „nem-et mondók” konferenciáját, amely a három pártnak a huszadik cionista kongresszuson tanúsítandó közös magatartását fogja megszövegni. Ussiskin, Meir Groszmann, rav. Meir Berlin és Schwartz tartják a referátumokat.

Amerikának ismét van közellensége

Al Brandy az új gangster, aki kegyetlenebb hirhedt elődeinél

New York, július 23. Amerika detektívjei, a híres „G-man”-ek egész serege üldözi már hónapok óta a középnyugati államok új „első számú közellenségét”: Al Brady-t, az egykori indianai farmerfiút. Szörnyű bűnlajstroma alapján Dillingerhez, az egykori banditavezérhez hasonlítják őt Matt Leach, az indianai rendőrség főnöke, aki annakidején kitaró üldözője volt Dillingeréknek is s most egyik legfőbb irányítója a Brady-ék ellen indított elkeseredett hajtóvadászatnak.

Az Egyesült államokban egyre ismertebb lesz Al Brady és elvetemült társainak neve. A banda egyelőre három tagból áll, de „munkájuk” így is az egész rendőrhadsereg mozgósítását tette szükségessé. A hirhedt banda hallatlanul vakmerő módon bankrablásokat, gyilkosságokat követett el Indiana, Illinois és Ohio államokban. Brady mindenfelé úgy nyilatkozik, hogy tetteivel el akarja homályosítani Dillinger és Al Capone „dicsőségét”, akik — szerinte — csak uttörők voltak a gangsterizmus terén. Silány kezdők. Brady és bandája csakugyan még Dillingeréket is felülmúlja abban, hogy a legnagyobb hidegvérrel és elvetemültséggel pusztítja azokat, akik utjukban állanak.

Halottak, sebesültek, kifosztott bankok, ékszerüzletek jelzik a rablók útját, akik

olyan rövidhullámú rádiókészülékekkel rendelkeznek, amellyel kihallgatják a különböző rendőri állomások leadásait. Számos modern gyorsjáratú autók vannak, amelyekben percenként 900 golyó leadására kész gépfegyvereket szerelhetnek.

A banda mindenkor pontos haditerv alapján dolgozik. Napokkal előbb kiszemelik a bankot, pontosan kitanulmányozzák a helyzetet s a rablást percek alatt végrehajtják, miközben gyilkos golyózáppal árasztják el a környéket.

Bradyt és két társát nemrég egyszer már elfogták, de sikerült megszöknie a börtönből. A vakmerő banda körül azonban újra szorul a hurok.

India Cauciuc

Új szállítmány érkezett. Leszállított árak. Kérjen árajánlatot Válanutól Cluj, Regina Maria 34. Telefon: 14-42.

kóser ecetgyár létesült. Figyeljen a TIGRIS márkára!

Kellemes aroma, elsőrangú minőség, vesényképes árak. Fűszerekkel azonnal árajánlatot a gyártól: Fabrică de Oțet Tigru, Oradea. (Tel. 503.) A gyár a nagyváradon új, modern, rabónátus-kaszusz-bizottságának felügyelete alatt működik.

כשר אף למיהדרין מהמהדרין

Épeln Ném

Hatóságok lel

Oradea, július 24. den délután, amint az a nagyváradon rendőrmann Sándor börtöntőség félevezetése, közése és hasonlók miatt járás. Nagyváradon ügy, ami zsidó körök fokozódott, amikor vették őrizetbe Hart

Ha Hartman letartóztatás regénye derült világ dődött, hogy Hartman lőtt körülbelül 400 ez volt egy németország nye Wormsban van és nyos Leo Grünfeld, te

Hartmann

1937 márciusában konzulátus utján fel Grünfeld német gyá elmondja, hogy meggy német zsidók vezetik galom hadjáratot, s irányul, hogy ezt a promittálják. A némszettel foglalkoznak menekíteni vagyunk aulják hazájukat és Ó (Hartmann Sándor) (Hartmann Sándor) leri Németo szának, olyan zsidókkal beszél zák, megrágalmazták és a fegyelem uralmá Grünfeld wormsi lakó

Néhány nappal kés tatta Grünfeldet, em nyát és két fiát. Más letartóztatásban. Hg rencsétlen családdal ról drámát lehetne t tettek, a fiukat n annak köszönheti Grünfeldet, aki front egyko i bajtársa, a lehetővé tette számá A Grünfeld család és Grünfeld megirta nem kíván eljárni H sem bosszút, sem el séről is lemond. Semmit sem akar Csak szabadulni

Kertés Lássuk most, hog renc doktorral. Néhány héttel ez a kolozsvári hadbíró másúlvétel végett kö renc nagyváradon ügy rőndöt helyezett el rában, s a börtönt tással szolgálna az i A hadbírósg közö tonsági hivatal vez az állomási ruhatár találták a jelzett b Volt ebben a cso cédula, irredenta t festum s a magyar port-jának az átira lektó állam és társ mokról.

Dr. Kertész Fer

fiu-

állomástól 8 perc helyen. — Állandó sportágak szaksze légkura! Kitűnő

Ker

zta el
ny
ellen

Épelméjü-e Hartmann Sándor, aki Németországban és Romániában zsidókat denunciált?

Hatóságok félrevezetése és az államellenes iratok megőrzéséért tartóztatták le a denunciáns Hartmann. A család Hartmann elmeállapotának megvizsgálását kéri

Oradea, július 24. (Az Uj Kelet tud.) Kedden délután, amint azt az Uj Kelet jelentette, a nagyváradi rendőrség őrizetbe vette Hartmann Sándor börtöngyárost. Hamis vád, hatóság félrevezetése, kommunista iratok megőrzése és hasonlók miatt indult meg ellene az eljárás. Nagyváradon óriási feltűnést keltett az ügy, ami zsidó körökben nagy felháborodásra fokozódott, amikor kiderült, hogy miért is vették őrizetbe Hartmann Sándort.

Ha az adós nem akar fizetni
Hartmann letartóztatásával egy valóságos rémregényre derült világosság. Az ügy azzal kezdődött, hogy Hartmann Sándor évekkkel ezelőtt körülbelül 400 ezer lej értékű árut vásárolt egy németországi cégnél. A cég székhelye Wormsban van és ennek tulajdonosa, bizonyos Leo Grünfeld, történetesen zsidó. (Grün-

feld zsidó volta fontos körülmény, mert — amint a későbbiek során ki fog tűnni — ez döntő módon befolyásolta a dolgok menetét.)

Hartmann Sándor vásárolt, de nem fizetett. Fizetés helyett kifogásokkal élt és kellemetlenkedett. Amikor a németországi cég látta, hogy szép szóval ugysem fog tudni Hartmannnál célt érni peresítette a követelést és dr. Kertész Ferenc váradi ügyvédet bízta meg a képviseléssel.

A németországi cég megnyerte a pert Hartmannal szemben. Végrehajtásra került a sor. Hartmann erre olyképpen reagált, hogy egy szép napon megleste a cég ügyvédjét és dozzonggal agyba-főbe verte, a cég németországi főnökét pedig denunciálta a német titkos rendőrségnél.

Hartmann a Gestaponál denunciál egy német zsidó gyárost

1937 márciusában Hartmann Sándor a konzulátus útján feljelentést adott be Leo Grünfeld német gyáros ellen. A feljelentésben elmondja, hogy meggyőződött arról, miszerint német zsidók vezetik a náci-rezsim elleni rágalom hadjáratot, s minden ténykedésük arra irányul, hogy ezt a nagyszerű rezsimet kompromittálják. A német zsidók valutasempészességgel foglalkoznak és igyekeznek külföldre menekíteni vagyonukat. Ezek az emberek elárulják hazájukat és megérdemlik sorsukat. Ő (Hartmann Sándor) ösztöne csodálójá a hitleri Németországban, de Németországban olyan zsidókkal beszélt, akik gyűlölik, gyalázzák, megrágalmazták és kigunyolják a rend és a fejelem uralmát, ezek közé tartozik Leo Grünfeld wormsi lakos is.

Néhány nappal később a Gestapo letartóztatta Grünfeldet, ennek feleségét, 17 éves lányát és két fiát. Másfél hónapig volt a család letartóztatásban. Hogy mi történt ezzel a szerencsétlen családdal a másfél hónap alatt, arról drámát lehetne írni. A lányt szerencsétlenül tették, a fiukat megsonkították. A család annak köszönheti életbenmaradását, hogy Grünfeldet, aki frontharcos volt, felismerte egykori bajtársa, a Gestapo egyik vezetője és lehetővé tette számára a bizonyítást.

A Grünfeld család kiszabadult a börtönből és Grünfeld megírta nagyváradi ügyvédjének: nem kíván eljárni Hartman ellen nem akar sem bosszút, sem elégtételt, még a követeléseiről is lemond.

Semmit sem akar.
Csak szabadulni Hartmannról.
Kertész Ferenc dr. kálváriája
Lássuk most, hogy mi történt Kertész Ferenc doktorral.

Néhány héttel ezelőtt feljelentés futott be a kolozsvári hadbíróshoz, amely szives tudomásulvétel végett közli, hogy dr. Kertész Ferenc nagyváradi ügyvéd gyanus tartalmu börtöndönt helyezett el az ottani állomás ruhatárában, s a börtön tartalma érdekes meglepetéssel szolgálna az illetékeseknek.

A hadbíróshoz közgezi a nagyváradi állambiztonsági hivatal vezetőivel karöltve kiszálltak az állomási ruhatárnál és ténylegesen meg is találták a jelzett börtöndönt.

Volt ebben a csomagban kommunista röpcédula, irredenta térkép, bolszevita manifestum s a magyar királyi kémelhárító főcsoport"-jának az átirata. Szóval egy egész kollektív állam és társadalom ellenes manifestumokból.

Dr. Kertész Ferencet letartóztatták és át-

kísérték a kolozsvári hadbíróshoz. A hadbíróshozon kihallgatták s még aznap szabadlábra helyezték.

A pokolgép tul ügyesen volt megszerkesztve. Olyan ügyesen, hogy a hadbíróshoz azt sem tartotta szükségesnek, hogy Kertész dr. ellen eljárást indítson.

Körülbelül négyszázezer lejre utógó adósságát így fizette ki Hartmann Sándor. Feljelentésekkel.

Grünfeldet Wormsban, Kertészt Kolozsváron jelentette fel. Az elsőt, a hitelezőt, a Gestaponál, a másodikat, a jogi képviselőt a hadbíróshoz.

Kertész dr. kiszabadulása után megtette feljelentését Hartmann Sándor ellen és az ügyész ség hamis vád miatt (az új büntető törvénykönyv 269. szakasza 1-től 3 évig terjedő fogházat, pénzbüntetést és politikai jogok felfüggesztését írja elő) megindította ellene az eljárást.

Néhány nappal Kertész dr. kiszabadulása után jelentkezett egy nagyváradi trafikos, Hartmann egy lekötélezettje: isten látja a lelkét, ő nem tudta, mi van abban a csomagban, Hartmann megbízásából átadta az egy hó:dárnak, helyezze el Kertész dr. nevén a vasúti ruhatárban, de nem bírja a lekiismerete és úgy érzi, hogy most kötelessége beszélni...

Es a lelkiismeretes trafikos bejelentése után egyre több oldalról kezdtek rángatni Hartmann Sándor nyaka körött a hurkot.

Megindul az eljárás Hartmann ellen
Hartmann ellen egyszerre két oldalról indult meg az eljárás. Az ügyész ség hamis vádért vonta felelősségre, a hadbíróshoz pedig kommunista iratok megőrzéséért.

Megindult a vizsgálat és megállapították, hogy a „kémelhárító” riportjai a Hartmann főcsoport"-jának készülték. És kutatják: honnan szerzte Hartmann a magyar katonai térképeket, az irredenta iratokat és kommunista röpcédulákat.

Közben megérkezett a Gestapo átirata. Igazolják, hogy a feljelentésben foglaltak nem felelnek meg a valóságnak és „Hartmann zsidó teljesen alaptalanul, bosszúból rágalmazta meg Grünfeld zsidót”.

Hartmann szerepe világos volt. Kedden délután a rendőrség közgezi megjelentek Hartmann Cuz Voda-uca 18. alatti lakásán, s alapos házkutatás után őrizetbe vették.

Mit mond egy rendőrtiszt?
A Hartmann-ügy alaposan felkavarta a kedélyeket. Beszédtemája klubnak, kávéháznak.

A Hartmann ügyvel kapcsolatosan megszólaltattuk a nagyváradi rendőrség egyik vezető tisztviselőjét, aki érdekes felvilágosítást adott az ügyre vonatkozólag. Ez nem hivatalos, vagy félhivatalos nyilatkozat, csupán az illetőnek az ügyről alkotott egyéni véleményét adja vissza.

Ezeket mondotta:

— A Hartmann-ügy komoly társadalmi botrány és szenzáció a mi szempontunkból azonban ez nem olyan nagy ügy. Mi a Hartmann-ügy? Három zsidó ember veszekedése. De hol van itt az állambiztonság veszélyeztetve? Hol van itt a jogrend komolyabb formában megsértve? Nem is beszélék arról hogy ez az egész csomag ez a hazaárulási pokolgép nem egyéb mint egy gyermekes inszenzáció. Egyazon csomagban kommunista röpcék és „kémanyag” Magyarország javára. A laikus is láthatta, hogy bosszúmiről van szó. Amit a hadbíróshoz azonnal méltányolt is. Ha tölem függ, le sem tartóztatom Hartmann, hiszen vagyos ember, s szökésétől nem kell tartani. Így hát társadalmi szempontból bármilyen szenzáció is a Hartmann-ügy, s bármennyire megvethetjük és elítélhetjük őt azért a galád eljárásért, amivel egész életre szerencsétlenné akart tenni egy ártatlan családot, — a rendőrség szempontjából az egész kicsi ügyvédegredálódik. Aki látta a ruhatári börtöndönt, azt a benyomást nyerte, hogy ez nem is lehet épesez ember munkája. Hartmann családja és az ügyvédek minden bizonnyal lépéseket fognak tenni ebben az irányban, hogy igazolják Hartmann beszámíthatatlanságát. Ugy hiszem, hogy ez sikerülni fog, mert évekkkel ezelőtt, amikor Hartmann vagyona leégett és éveken keresztül pereskedett a biztosító társaságokkal, a legmértékadóbb szaktekintély kezelése alatt állott...

A család Hartmann Sándor elmeállapotának megvizsgálását kéri

Elmondtuk sorjába: mit akart Hartmann Sándor, mit csinált és hogyan történhetett meg, hogy ez az ember máról-holnapra az ér-

deklődés homlokterébe került Es hisszük, hogy ezek után nem lesz érdektelen, ha pár szóban megpróbálunk választ adni arra a kérdésre, hogy hát tulajdonképpen ki ez a Hartmann Sándor?

Erdély egyik északkeleti megyéjéből került Váradra a háboru előtti években. Gygyvezett jócsaládból való. Ma 55 év kö:üli dusgazdag ember.

A háboru utni években Hartmann Sándor szerepet vállalt a zsidó közéletben is. Dolgozott, áldozott, alapítványokat tett s ennek fejében beválasztották zsidó intézmények előjáróságába és kuratóriumaiba. De ingerlékeny, összeférhetetlen természetű ember volt, s az erkölcsei közületknél egyre nehezebb volt a vele való együttműködés.

Néhány évvel ezelőtt tűz pusztította el a gyárát és a társaságok akik gyujtogatást gyanítottak nem akartak fizetni, hanem perre viték a dolgot. A tárgyalások során azonban nem sikerült bizonyítékot produkálniuk Hartmann bünyössége mellett és kénytelenek voltak lefizetni Hartmann kezéhez hatmillió lejt.

A biztosítási intézetekkel való pereskedés súlyosan megviselte Hartmann idegeit. Azóta minden közigtól visszavonult.

Hogy mit csinált azóta?
Azt elmondottuk a fentiekben...

Nagyvárad lázban van.
Tanukat idéznek a vizsgálóbíróhoz. Őket is denunciálta Hartmann. Akárcsak az egész németországi zsidóságot.

S ügyvédek légioja zaklatja a vizsgálóbíró, mindnyájan Hartmann érdekében jönnek.

A Japport-teraszán szakállatlan Reinitzről beszélnek és arról, hogy ki fogják közösíteni a hitközségből.

A család pedig igyekszik bizonyítani, hogy Hartmann beszámíthatatlan. Hogy nem volt felelősségének teljes tudatában, amikor elkövette tettet.

A jelek szerint a bizonyítás sikerülni fog.
Schön Dezső

SELECT Mozgó **Hétfői kezdettel**
Farkasok egymás között
Eddig nem látott izgalmas kalandorfilm. A francia filmgyártás egyik remeke!
CHARLES ROBERT DUMAS regénye nyomán, főszerepekben:
JULES BERRY-RENÉE SAINT-CYR
Ma és holnap **Egy dal, egy csók, egy lány**
főszerepekben: MARTHA EGGERTH, GUSTAV FRÖHLICH, HALMAY TIBOR.

A windsori herceg lemonadásának rejtélyei

Jardine lelkész leleplezései

Newyork, július 24. Nagyori politikai leleplezésre készül a windsori hercegnek trónjáról való lemondásával kapcsolatban az ismeretlenség homályából egycsapra világírra vergődött Jardine anglikán lelkész, aki egyházi feletteseinek rosszszalásával dacolva, a franciaországi Candé kastélyban egyháziilag összeeskette Edward herceget Wallis Warfielddal. Az esküvő után Jardine lelkész már csak rövid időre tért vissza Angliába és azután áthajózott az Ujvilágba, ahol előadóközutát bonyolít le. Előadóközutja során eddig csupán a candéi esküvő lefolyásáról beszélt, most azonban az Egyesült Államok és az egész világ egyik legnagyobb napilapjának, a Newyork Timesnek hasábjain feltűnésteltető cikket tett közzé, amelyben bejelenti, hogy leleplezi a múlt év végén az egész világot lázhozó angol trónválás kulisszatitkait. Eddig hallgatott — írja Jardine lelkész — most azonban az anglikán egyház már az óceánon túl sem hagy nyugtot neki, így hát kénytelen felvenni a kesztyűt. Jardine lelkész mingyárt azt is közölte, hogy a nagy leleplezés színhelye amerikai körutjának legközelebbi ál-

lomása, Baltimore lesz, ahol az egykori Mrs. Simpson szülőházában tartandó isteni tisztelenet nagy hitszónoklatot mond és ennek keretében tér ki azokra az eseményekre, amelyek még ma is méltán tarthatnak igényt az egész világ érdeklődésére.

— Már most elárulhatom azonban — folytatta Jardine lelkész — hogy VIII. Edward lemondását az a politikai szövetség kényszerítette ki, amelyre a canterburgi érsek lépett Baldwin akkori miniszterelnökkel. Képtelenség, hogy az egyház ilyesfajta szövetséget kössön egy kormánnyal. Ha majd szeptemberben amerikai körutamról visszatérek Angliába, honfitársaimnak is nyíltan el fogom mondani, hogy milyen szerepet játszott ebben az ügyben Canterbury érseke. Ez a szerep, nem félek az erős szótól, botrányos volt.

Ez a bejelentés érthető feltűnést keltett nemcsak az amerikai közvélemény, hanem a brit diplomácia körében is és most feszült érdeklődéssel várják Jardine lelkésznek ily szokatlan módon beharangozott legközelebbi prédikációját.

sege
elődeinél

rádiókészülékekkel
kihallgatják a kü-
ások leadásait. Szá-
tu autók vannak,
t 900 golyó leadásá-
t szerelhetnek.
t pontos haditerv
bkkal előbb kiszeme-
n kitanulmányozzák
st percek alatt vég-
vikos golyózáppal
ket.
t nemrégen egyszer
erült megszöknie a
banda körül azon-
ok.

Luc
y érkezett. Leszá-
Kérjen árajánlatot
Regina Maria 34.

כשר

SCHWARTZ MENYHÉRTNÉ
Ort. Zsidó Leányintézet
Oradea, Str. Episcopul Clotogariu No. 8.
fiu- és leánygyermek nyaralattása,
kies fekvésű, magaslakon levő
Brátcán
állomástól 8 percnnyire, a hegyek között épült egészséges köépületben, por- és szélmentes helyen. — Állandó felügyelet! Kiránduló helyek! Sporttanár vezetése mellett az összes sportágak szakszerű tanítása! Mérsékelt árak! Strand! Teniszpálya! Rádió! Hízó-, nap- és légkúra! Kitérő referenciák. Prospektus! Gyermek kísérővel és anélkül is felvétetnek.
Telefon Oradea No. 11. Brátcái nyaralótelepen No. 2.
Kérjük a jelentkezéseket elhelyezés végett mielőbb eszközölni.

A szívprofesszor szívtragédiája

Fantasztikus amerikai család mesterséges szivbajokkal

Newyork, július 23. Tragikus módon halt meg a manhattani Bellevue kórház híres szívspecialistája, John Henry Wyckoff professzor. A newyorki egyetem dékánja és az Amerikai Szív Társaság elnöke raffinált család áldozata lett.

Néhány nappal ezelőtt leplezték le egy különös gengszterbandát Newyorkban. A banditák szervezetét alakították a biztosítótársaságok kifizetésére. A megbizósított betegnél „szivbajt” idéztek elő és a „munkaképtelen” beteg számára óriási összegeket vágtak ki a biztosítókból és ezekből a pénzekből természetesen óriási provizókat kaptak. Makkegészséges „betegüket” bebiztosították, utána beutalták egy kórházba, amelynek orvosait rendszerint fizették. Az orvosok sajátzerű kurának vetették alá a pácienseket. Digitális befekendezésekkel, koffein-kezeléssel, mesterséges tulerőtetéssel néhány hétig tartó félreismerhetetlen szivbajt idéztek elő náluk, aztán kardiogramot csináltak szívük működésükről és amikor a szivbajt tökéletes volt, megvizsgáltatták a beteget elsőrangú szívspecialistákkal, akik

nek szakvéleménye után a biztosítótársaság orvosai már csak felületesen vizsgálták meg az álbetegeket. Mikor több ilyen eset felkeltette az egyik biztosító gyanúját, nyomozni kezdtek és csakhamar sikerült az egész bandát leleplezni.

E hét elején azután Wyckoff professzort is megidéztek a vizsgálóbíróhoz: a letartóztatott család azt vallották, hogy ő is számos esetben adott szakvéleményt az álszivbetegekről. Wyckoff teljesen jóhiszemű volt. Kijelentette a törvényszék előtt, hogy a banda orvosai a mesterséges szivbajt olyan szakértelemmel idézték elő, hogy lehetetlen volt egyszeri vizsgálattal megállapítani a csalást. Wyckoff vallomását természetesen elfogadták. De még e héten letartóztatott két orvost és négy ügyvédet, akik résztvettek az ügyben és kihallgatásukhoz Wyckoffot ismét megidéztek. Mikor a professzor az idézést megkapta, kivételesen kapott és holtan össze esett. Ugyanis Wyckoff professzor súlyos szivbajban szenvedett. De az a szivbajt valódi volt.

KÖZGAZDASÁG

A környező országok 50 százalékos vízumkedvezményt nyújtanak a szatmári mintavásár alkalmából

Tömegével érkeznek a jelentkezések

Satumare, július 23. (Az Uj Kelet tud.) Jelentették már, hogy augusztus 15. és szeptember 1 között mintavásárt rendez Szatmáron a Kereskedelmi és Iparkamara. Csütörtökön megérkezett a mintavásár rendezőségéhez a román külügyminisztérium értesítése, mely szerint az alább felsorolt országok 50 százalékos vízumkedvezményt nyújtanak a szatmári mintavásár alkalmából.

Ezek az országok a következők: Magyarország, Ausztria, Németország, Lengyelország, Bulgária és Görögország. A mintavásár rendezőség további lépéseket tett abban az irányban, hogy Magyarország és Ausztria teljes vízummentességet adjanak.

A CFR vezérigazgatósága is értesítette a mintavásár rendezőségét, hogy a kiállítás tartamára 50 százalékos utazási kedvezményt és 75 százalékos szállítási kedvezményt nyújt Szatmárra, az ország összes vonalairól.

Az utazási kedvezmény, valamint a jelentős vízumengedmény feltétlenül jó hatással lesz a mintavásár idegenforgalmára, amelyet az is követni fog, hogy Csehszlovákiából és Jugoszláviából díjmentes vízummal özönlenek majd Szatmárra az idegenek. A cseh államvasutak ezenkívül valószínűleg 50 százalékos vasuti kedvezményt is fog nyújtani azon cseh állampolgárok részére, akik augusztus 15. után meg akarják tekinteni a szatmári mintavásárt. Erre vonatkozólag meg folynak a tárgyalások.

A mintavásárra már eddig is annyi kiállítás jelentkezett, hogy az erkölcsi siker mellett az anyagi eredmény is biztosítva van. A kiállítás cégek között egyaránt szerepelnek szatmári, nagyváradi, kolozsvári, marosvásárhelyi, valamint a környékbeli megyék nagyobb vállalatai is, azok közül cseh és magyar cégek. Felvonul a kiállításra minden, amit az ország kereskedelme, gyáripara és mezőgazdasága produkál, úgy, hogy a mintavásár gazdag lesz látni- és tapasztalni valóban egyaránt.

Sajtó alatt!

Még mindig...

Barzilay István
novellás kötet
10
novella

az erdélyi zsidóság életéről, ifjúságának problémáiról, éhhalál-mozgalmának mozzanatairól. Az első erdélyi könyv, mely irodalmi formában tárja fel az erdélyi zsidó nép életét. Megrendelhető 100 lej előzetes beküldése ellenében (vidékre még 10 lej portóköltés) az Uj Kelet kiadóhivatalában.

Eredeti közlemény.

Gyomor- és bélbántalmakban szenvedőknek ajánlatos olvasmány

B. K. ur Timisoara I. következőket írja nekünk: „Kérem sziveskedjék címemre még két üveg Gastro D-t küldeni. Az első üveget feleségem vette használatba és igen jól érzi magát. Évek óta bélbántalmi voltak és amióta Gastro D-t szed, semmi fájdalmat nem érez. En ez év januárjában egy gyomoroperáción mentem keresztül és szeretnék egy Gastro D. kurát csinálni, mert néha még érzek bántalmakat a gyomromban...” Gastro D. kurával a legmakacsabb gyomor-, bél-, epe-, vese- és májbetegedéseknél, valamint görcsök és ideges álmatlanság esetében nagyszerű eredményeket sikerült elérni.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy megrendelhető 135 lej utánvétellel Császár E. gyógyszerárában, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

Tőzsde

A külföldi devizák hivatalos árfolyamait a Banca Națională némileg módosította. Angol font 676.2-696.9, svájci frank 31.19-31.81, többi változatlan: dollár 141.45, francia frank 5.31, holland forint 77.56, belga 23.47, olasz líra 7.17, cseh korona 4.90, egyiptomi font 717.3, svéd korona 35.88, zloty 26.09.

Szabadforgalmi devizák árfolyamai az autorizált pénzügyhatóságoknál: német márká 37.65, cseh korona 5.90, pengő 27, osztrák silling 29.

A valuták árfolyamai a bucaresti szabadforgalomban változatlanok. Francia frank 6.85, svájci frank 41.50, angol font 882.50, dollár 176, cseh korona 6.30, holland forint 92.50, német márká 41.50, osztrák silling 35, pengő 39, Napoleon-arany 1125, aranyfont 1420.

Az értékpapírpiacon a fix kamatozású papírok tovább szilárdultak. A Renta Improprietary 55-re emelkedett 54 háromnegyedről 73 egynegyedrre, Consolidarea 34 egynegyedről 35-re szilárdult. De megjavitották árfolyamaikat a Stabilizaren és Dezvoltarea is. Adóban 34 háromnegyed.

A részvények közül a Mica 1740-ről 1775-re ugrott, Carpatina 480-ról 505-re szilárdult.

Rövid üzleti hírek

Malaxa-művek múlt évi mérlegét 300 millió lej alaptőke után 40 és félmillió lej tiszta nyereséggel zárta. A vállalat 10 százalékos osztalékot fizet részvényeseinek.

A nemzeti munka védelméről szóló törvény alapján újabban megbírságot vállalatok névsorát most írta alá Pop Valér kereskedelmi és iparügyi miniszter. A listán több, mint száz cég szerepel, amelyeket 500 lejtől 180 ezer lejig terjedő bírsággal sújtottak. Ezenkívül ugyancsak körülbelül százra rug azoknak a vállalatoknak a száma, amelyeket megintésben léseztettek.

A pénzügyminisztérium fogyasztásiadó-osztálya szigorú utasítást küldött a pénzügyigazgatóságoknak. A rendelet szerint ellenőrizendő, hogy a pékek által felhasznált kenyérbél-lyeg összege arányban van-e az elhasznált, illetve feldolgozott liszt mennyiségével. Amennyiben az ellenőrző közegek eltérést tapasztalnak, amiből arra következtethetnek, hogy a kenyérbéleget nem rótták le szabályszerűen, ta. toznak kihágási jegyzőkönyvet felvenni.

A palesztinai narancs import illetékének leszállítására nézve a román palesztinai kamara kezdeményezésére a ker. minisztérium átiratot intézett a pénzügyminisztériumhoz. Amennyiben a vám redukció megtörténik, a narancs import illetékének csökkentése mindazon kiállításokra vonatkozik fog, amelyekkel Romániának a legtöbb kedvezmény alapján külkereskedelmi megállapodása van.

A Kereskedelmi és Iparkamarák Szövetsége a következő felvilágosítást közli: A pénzügyminisztérium az italmérők szabad mérlegelésére bízta, hogy mennyi monopolizált szeszes italt igényeljenek a valóságos szükségletekhez képest és erre való tekintettel az italmérőket nem lehet felelőssé tenni azért, mert nem tudtak monopol italokat eladni oly mennyiségben, mint ahogy azt a szeszmonopol igazgatósága megkövetelte tőlük. Ez a rendelkezés nagy könnyebbséget jelent az italmérők számára, akiket eddig felelőssé tettek, ha nem igényeltek elegendő monopol szeszes italokat.

Pénzügyminisztérium körrendeletben értesítette a pénzügyigazgatóságokat, hogy a kez-

tyübből készült tárgyakra kirótt 12.5 százalékos illetéket július 20-tól kezdődően a vámtétel 99, 100 art.-ban felsorolt bőrökre fogja áthárítani olyképpen, hogy a lábunkat 4-5 illetve 10 lejes illetékeket a gyárak fogják fizetni az előállított bőrök után. Az importált bőröknél ez az illeték 48.60 illetve 120 lej lábunkat.

A cluj kaszárnyák építésére kiírt versenytárgyalást július 19-én tartották meg a hadügyminisztériumban. Az előírászat 46 millió lejre rug. Clujról több vállalkozó vett részt az árlejtésen. Az árlejtésen a legkedvezőbb ajánlatot magas százaléku engedménnyel Prager bucaresti vállalkozó tette, aki valószínűleg megbízást is kap az építkezési munkálatokra. A pályázati szabályzatok szerint a munkálatoknak a munka megkezdésétől számított 180 munkanap alatt kell befejeződnie, ami annyit jelent, hogy az építkezések a jövő évre is át fognak nyúlni. A hadügyminisztérium egyébként augusztus 6 ujjabb árlejtést tart az építendő cluj kaszárnyák melléképületeinek építési munkálataira. Ezen munkálatok költségvetési előirányzata 13 millió lejre rug.

A cluj egyetem korábban árlejtést tartott az új klinikai palota lift, kazánok és világító testek beszerzésére. A versenytárgyalás azonban eredménytelen maradt. A klinika most augusztus 10-re ujjabb versenytárgyalást tűzött ki 3 millió 316.600 lej költségvetési előirányzattal.

Eltemették Marconit

Bologna, július 24. Grandiózus keretek között temették el ma Bolognában Marconit. A Bazilikából óriási tömeg kísérte a halottat a temetőbe. A királyt a genuai herceg, a kormányt Giuseppe Bottai képviselte.

Felavatták a párizsi világkiállítás román pavillonjának sajtókiállítását

Párizs, július 24. Ma felavatták a román pavillonban a román sajtókiállítását. Az avatáson ott voltak Dinu Cezeanu, Gusti professzor, Iluculescu sajtóüggyelgész, stb. A sajtókiállítás a minisztériumok sajtóigazgatóság rendezte és az magában foglalja az egész bucaresti sajtót, egy térképet, mely megjelöli az összes romániai lapok megjelenési helyét, a vidéki sajtó táblázatát, a nagyobb szerkesztőségek bejelését, a nagy nyomdákat és a lapoknak Franciaországba vagy a kisantanthoz intézett innepi számainak. A román sajtókiállítás teljes képet nyújt a román sajtótermékekről.

Ugyancsak csütörtökön avatták fel a nemzetközi közlekedésügyi kiállítás keretében a CFR standját. A román közlekedési kiállítás bemutatja a CFR előfizetéseit az államvasutak modernizálására, térképeket, miniatűröket, stb. állít ki. A román stand egyike a legérdekesebbeknek az egész kiállításon.

XX. ZIONISTENKONGRESSZUS

Zürich, August 1937

Közfess publikationen:

1. Berichte an den XX. Zionistenkongress!
a) Bericht der zionistischen Exekutive (hebräisch, englisch oder deutsch). b) Bericht des Keren Hajesod (hebräisch, englisch oder deutsch). c) Bericht des Keren Kayemeth Leisrael (hebräisch, englisch oder deutsch). Fr. 5.—

2. Kongresszeitungen
offizielle Organe des Kongresses, erscheinen (in hebräischer und deutscher Sprache) während des Kongresses und der Tagung des Councils der Jewish Agency for Palestine täglich:
Abonnements in der Schweiz sFr. 4.—
„ in den übrigen Ländern sFr. 3.—

3. Stenographisches Protokoll
des XX. Zionistenkongresses und der Tagung des Councils der Jewish Agency for Palestine (in hebräischer Sprache) sFr. 10.—
Generalabonnement
für alle drei Publikationen sFr. 17.—

Bestellungen an das Bureau des XX. Zionistenkongresses, Geldsendungen an den Schweizerischen Bankverein, Zürich, für Rechnung des Bureaus des XX. Zionistenkongresses oder an das Postcheckkonto VIII 15598 per Adresse Bureau des XX. Zionistenkongresses, Zürich.
Die Kongress-Zeitung und das Kongress-Protokoll sind ein unentberliches Hilfsmittel jedes Zionisten, der lückenlose und authentische Information über die gesetzgebende Körperschaft des Zionismus wünscht.

Megrendelhető:

„Cultura“ Cluj, Str. Memorandului 4.

a rád

Miket alkotott

Cluj, július 23. A civilizált világban tett. A nagy tudószerűbb embere volt dern kor legnépszerűsőbb fizikus életük.

Glielmo Marconi született a Bologna városában. Csak hatvanévesen, alkotó képének halál. Még utolsó nulumányokon, vagy sön dolgozott. Halálát a gőrcs ölte meg. A meg annyira a tudományban ilyen végzetet.

Apja, Giuseppe, anyja pedig, Annina, Daphne Casles, Florenzben és nulumányait és mában kitűnt a fizika mossaág iránt. Már 1894-ben egyélt benne az a megidő, amikor a távsegéssé válik, egy lámos segésségével azonban szkeptikus Hertz, a hullámok nyen azt hitte, hogy a hires francia tóriumban, és csak tithet.

Az elektromos hirtelen márt Clujban kimutatta 1874 Hertz gyakorlatilag véseit. Ezután Olivani, Tesla és Popoff Szamos londoni, ptervári laboratórium hullámokkal, hogy szülések meg a Marconi volt az elektikus módját a Hhasználatának a telertemette meg azt, ség valóban a vilá-

1895 nyarán Marconi diákja volt a közsgben lévő biztatott. A kezdetlekvitt kísérletek márcioni későbbi felfedésvben drótnélküli távörömföldnyit távörtörténelmi jelentősfejűdésének.

A rádió történelkülönböztetünk meg 1. 1874-ben az auton kimutatja a zését.

2. 1888-ban a zskimutatja a hullámok felhasználását.

Marconi ezutánmányának tökéletfelfedezése volt a egyidőben való teljes egészében Marconi lapította meg, hogy hullámokon közvetörténelmi jelentőspek tökéletesítése kísérleteket haszn

Hertz 1894 januárjában nem érte meg. Gyakorlati megvalósításban Marconi a antennna magasságát folyásolja a közvele jön, hitelesítette abban az évben a

Marconi élete: a rádió fejlődésének története

Miket alkotott az olasz feltaláló-zseni. A drótnélküli távirótól a rádióig, a rádiótól a televízióig

Julius 23. Marconi halála az egész civilizált világban nagy megdöbbenést keltett. A nagy tudós a világ egyik legnépszerűbb embere volt, hiszen nevéhez a modern kor legnépszerűbb alkotása, a rádió fűződik. Az alábbiakban az elhunyt zseniális fizikus életét és művét ismertetjük.

Giulio Marconi 1874. április 25-én született a Bologna melletti Griffone községben. Csak hatvanhárom évet élt és életének, alkotó képességének tetőfokán érte a halál. Még utolsó napjaiban is újabb tanulmányokon, vagy a régiek tökéletesítésén dolgozott. Halála váratlan volt: szívgörcs ölte meg. A tulhajtott munka ártott meg annyira a tudósnak, hogy a szívroham ilyen végzetes hatása volt.

Az első gondolat

Apja, Giuseppe, olasz földbirtokos volt, anyja pedig, Annie Daneson, ír származású, Daphne Caslesban született. Bolognában, Florenzből és Livornoból végezte tanulmányait és már a középiskola padjában kitűnt a fizika, főleg pedig az elektromosság iránt mutatott hajlandóságával. Már 1894-ben egyetemi hallgató korában idé benne az a meggyőződés, hogy eljön az idő, amikor a távirat drótnélküli is lehetségessé válik, egyedül az elektromos hullámok segítségével. Tanárjai és kollégái azonban szkeptikusak voltak, hiszen maga Hertz, a hullámok felfedezője is, szerényen azt hitte, hogy azok nem jutnak majd túl a híres francia fizikus, Branly laboratóriumán, és csak néhány méterre közvethet.

Az elektromos hullám

Az elektromos hullámok létezését elméleti módon már Clark Maxwell angol fizikus kimutatta 1874-ben. Később, 1888-ban Hertz gyakorlatilag igazolja Maxwell feltevéseit. Ezután Oliver Lodge, Branly, Righi, Tesla és Popoff kísérletei következtek. Számos londoni, párizsi, newyorki és pétervári laboratóriumban kísérleteztek a hullámokkal, hogy végül egy olasz faluban születik meg a korszakalkotó felfedezés. Marconi volt az első, aki megtalálta a praktikus módját a Hertz-féle hullámok felhasználásának a telegrafálásban és ezzel teremtette meg azt, amit a modern emberiség valóban a világ csodájának tarthat.

Az első drótnélküli táviró

1895 nyarán Marconi a bolognai műegyetem diákja volt és apjának Pontechio községben lévő birtokán kísérleteket folytatott. A kezdetleges eszközökkel véghezvitte kísérleteket már a kezdeti volt Marconi későbbi felfedezésének. Még abban az évben drótnélküli távirót szerel fel egy mérföldnyi távolságra. Ez az év volt a történelmi jelentőségű esztendeje a rádió fejlődésének.

A rádió történetében három korszakot különböztetünk meg:

1. 1874-ben az angol Maxwell elméleti uton kimutatja a villamos hullámok létezését.
 2. 1888-ban a zsidó Hertz gyakorlatilag kimutatja a hullámok létezését.
 3. 1895-ben az olasz Marconi feltalálja a drótnélküli távirót, a Hertz-féle sugarak, valamint Branly, Righi és Popoff kísérleteinek felhasználásával.
- Marconi ezután tovább folytatta találmányának tökéletesítését. A legfontosabb felfedezése volt a leadó és vevő antennák egyidőben való használata. Az antenna teljes egészében Marconi találmánya. Ő találta fel az antenna építési módját és alapította meg, hogy az jelentősen növeli a hullámokon közvetített hangot. Ugyancsak történelmi jelentőségű volt a felvevő gépek tökéletesítése, amelynél Branly-féle kísérleteket használt fel.

A londoni szenzáció

Hertz 1894. január elsején halt meg és így nem érte meg, hogy találmányának gyakorlati megvalósítását lássa. A továbbiakban Marconi azt is kimutatta, hogy az antenna magassága milyen jelentősen befolyásolja a közvetítést. 1896-ban Angliába jön, hitelesített találmányát és még abban az évben az angol és külföldi miniszterek előtt bemutatta a drótnélküli táviratot. Ezek a kísérletek a londoni Szent Márton templom tetején, később pedig Penarth és Breamdown között voltak előbb két, majd négy és kilenc mérföldnyi távolságokban. 1897-ben az olasz kormány Spezziában területet ajánlott fel Marconinak, ahol drótnélküli távirót állított fel a hadihajókkal való összeköttetés megteremtésére.

Még ugyanebben az évben Londonban megalakult egy társaság, mely Olaszországot kivéve, az egész földre megvásárolta Marconi találmányának patentjét. 1900-ban ez a társaság a „Marconis Wireless Telegraph Company Ltd.” nevet vette fel. Eleinte ez a társaság csak Marconi kutatásait figyelte és milliókat költött a fiatal tudós munkálatainak finanszírozására. Az első állomást Wrhigtben, majd Borunemuthban, végül Polohuban állították fel.

A Marconi-társaság

1899-ben a találmány kereskedelmi használatosságát is bizonyította Marconi, amikor a Dublin Express című lapnak helyszíni közvetítést adott a regatta hadgyakorlatról. Ilyenformán Marconi volt az első újságíró, aki a drótnélküli távirót használta. 1898-ban a Marconi társaság megvalósítja a drótnélküli táviróösszeköttetést Anglia és Franciaország között, a csatornán keresztül. Ugyanebben az évben az angol-bur háborúban már használják a

SOUVENIR DE FRANCE PUDER
elismerlt márkájú készítmény, modern kompozíció, utólrhetően minőség, mindenki által elérhető árban.
L. T. PIVER, Paris
több mint 160 éves pudrer előállítás gyakorlattal.

LEI 24

SOUVENIR DE FRANCE
PARFUMERIE PIVER PARIS

rádió-távirószat. Később Marconi fejlesztette találmányát és 1900-ban felavatják Cornwallban az első hosszuhullámi drótnélküli táviróállomást.

A rádió felfedezése

1901. december 17-én Marconi első kísérletre üzenetet küld Angliából Amerikába. Ennek a merész kísérletnek a költségei ötvenezer fontsterlinget, mintegy negyven millió lejt emésztettek fel. A Marconi társaságnak határtalan bizalma volt Marconi zsenijében. Ha a kísérlet csődöt mondott volna, a társaság számára ez az összeg elveszett volna. Az óceánon keresztül való drótnélküli közlekedés Marconi életének legnagyobb teljesítménye volt. 1816-ban kezdte meg Marconi a rövid-

hullámu kísérleteket, amelyek már a televízió felfedezését jelentik. 1920-ban tökéletesíti annyira találmányát, hogy vállalkozhatik az első rádió-közvetítésre és Melba olasz énekesnő koncertjét közvetíti Londontól Rómába. De Marconi gigászi munkája ezzel sem szűnt meg és a rádió 17 éves hatalmas fejlődésének minden fázisa Marconinak egy-egy újabb felfedezéséhez kapcsolódik.

Marconi kétszer nősült. Első feleségétől elvált, második házasságából öt éves leány gyermeke maradt. Marconival a világ legnagyobb feltalálója szállt sírba. Működése éppolyan korszakalkotó és történelmi jelentőségű, mint Archimédészé és Edisoné volt.

A szélsőséges pártok lemaradtak a máramarosi községi választásokon

Erdélyes terror előzi meg a vasárnapi megyei választásokat

Sighet, július 23. (Az Uj Kelet tud.) Máramaros megye négy községében tegnap választották meg a községi tanácsokat. Borsán a liberálisok 735 szavazattal nyolc mandátumot, míg a vaidisták 278 szavazattal két mandátumot szereztek. A nemzeti parasztpártra 131, a cuzistákra 127 és egy független listára 28 szavazatot esett. Felsővisón a liberálisok 678 szavazattal 7 mandátumot, a nemzeti parasztpárt 394 szavazattal három mandátumot szerezett. A vaidistákra itt 138 szavazatot esett. Szigetváron a liberálisok 95 szavazattal három mandátumot, a nemzeti parasztpárt 221 szavazattal hét mandátumot szerezett. Rónaszéken a liberálisok 144 szavazattal az összes mandátumokat megszerezték. A nemzeti parasztpártra 34, a vaidistákra hat és cuzistákra 2 szavazatot esett.

A négy községben lezajlott választás erőpróbája kívánt lenni a vasárnap lebonyolításra kerülő megyei választásnak. A vármegyei prefektúra elsősorban azokat a községeket szavaztatta meg, amelyekben liberális győzelmet remélt. A választásokat egyébként a máramarosi választások

tipikus hangulata előzte meg. A közigazgatási apparátus tulzolt buzgalommal állott a liberálisok rendelkezésére. Vornicu Gheorghe nagyváradi középiskolai tanár a nemzeti parasztpárt máramarosi szervezetének alelnökét Felsővisón letartóztatták, Borsán pedig dr. Mihail Pop egyetemi tanárségét és dr. Andercu Artur ügyvédet, a nemzeti parasztpárt kiküldötteit egy a pimár vezetés alatt működő terror-különítmény bántalmazta. Rónaszéken Dunca szolgabíró, aki meg akarta zavarni a nemzeti parasztpárt gyűlését, dr. Lázár Illés és dr. Lazar Vasile, hír szerint, személyesen vettek elégtételt.

A választásokkal kapcsolatosan egyébként Lazar Illés dr. annak közlésére kért fel, hogy sem ő személyében, sem pedig pártja nem várták volna el, hogy a zsidó szavazók cserbenhagyják, ahogyan ez Borsán és Felső-Visón történt. Az itteni eredmények mélyeséges csalódást jelentettek a nemzeti parasztpárt számára, amelynek élén a maga részéről mindig türelmes megértést és demokráciát képviselte a megye zsidó lakosságával szemben.

Minisztériumi bizottság vizsgálja felől a nagyváradi és kolozsvári adókiivetéseket

A kereskedelmi és iparvállalatok a sorozatos végzatúak ellen tízmillió devizakihágás ügyében házkutatást tartottak több bucaresti kereskedelmi vállalatnál

Bucuresti, július 23. Egyik előző számunkban megírtuk, hogy a pénzügyminisztériumhoz feljelentés érkezett több erdélyi pénzügyigazgatóság ellen, amelyeket az adófizetőktől való összejártszással vádoltak meg. A Tempo mai számában azt az értesülést közli, hogy egészen nagyméretű panamákról volna szó. A feljelentés sze-

rint Nagyváradon és Kolozsváron nagy cégek az adóiszvitelőkkel összejártszással, hamis adóvallomásokot tesznek. A jelentés szerint az ily módon elkövetett visszaélések összege meghaladja a négyszázmillió lejt.

A feljelentés alapján Mircea Canciov pénzügyminiszter vizsgálatot rendelt el,

amelynek lefolytatásával Cristu Simionescu pénzügyminiszteri államtitkár, Popciut a minisztérium egyes adóügyi igazgatóját és Eugen Dumitrescut, a jövedelmi adóigazgatóság igazgatóját bízta meg, akik Nagyváradra és Kolozsvárra utaztak a feljelentésben előadottak kivizsgálására. A bizottság vizsgálatot folytat le a pénzügyigazgatóságoknál és elsősorban a jelentésben foglalt konkrét eseteket fogja vizsgálat tárgyává tenni.

A bucaresti lap jelentése értelmében alkalmas arra, hogy az említett városok kereskedelmi és ipari köreiből kinos feltűnést keltsen. E körök amugyis elképzelhetetlen végzatúknak vannak az adókiivetéssel kapcsolatosan évről-évre kitéve és valószínűleg érthetetlenül állnak egy ilyen feljelentéssel szemben éppen ezidén, midőn az új adóügyi törvények és az ezeknek megfelelő pénzügyminisztériumi rendelkezések eredményeképpen 50-100 százalékkal emelték fel az egyes vállalatok adóterheit.

Tegnap délután az ilfovi ügyésség rátautészerően házkutatást tartott több fővárosi kereskedelmi vállalatnál, ahol különböző iratokat és kimutatásokat vittek el. A szóbanforgó vállalatokat azzal vádolják, hogy a devizatorvény kijátszásával a kincstárt és a Banca Nationalat tízmilliónál nagyobb összeg erejéig károsították meg. A bucaresti lapok lehetségesnek tartják, hogy az ügyben sorozatos letartóztatások fognak történni. A Banca Nationalal ezzel kapcsolatosan elrendelte egyébként a devizarendőrség aktáinak felülvizsgálását. Állítólag a hivatal vezetői is szerepet vittek a szóbanforgó visszaélésekben.

— Angina pectorisnál, a rohamokban fellépő nyomasztó szívizmi fájdalomnál, reggelenként fél, esetleg egynegyed pohár természetes „Ferenc József” keserűviz is elegendő ahhoz, hogy a belek működését el-endezze és megfelelő emésztést biztosítson. Az orvosok ajánlják.

Ma szállítják át a kolozsvári hadbíró-ságra Hartmann Sándort

Oradea, július 24. Hartmann Sándort, akinek denunciaciósi ügyéről lapunk más helyén részletesen beszámolunk, a kolozsvári hadbíró-ságra szállítják át, ahol ügyében a vizsgálatot tovább folytatják.

HIRDETÉS AZ UZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

SPORT

Temesváron ma tiltakozó ülésre ülnek össze az erdélyi elsőosztályú sportegyesületek képviselői

Teljes a zavar a Consiliul Federal határozata következtében

Cluj, július 23. (Az Uj Kelet tud.) A Consiliul Federal bizarr határozatát, amely az első osztályú mezőnyét az eddigi 12-ről huszra emelte fel, ismertettük. Előre láttuk, hogy a határozat ellen éles tiltakozások fognak az érdekeltektől, amelyek részéről elhangzott, minthogy az új rendszer mind sportbelileg, mind anyagiak tekintetében sokkal rosszabb helyzetet teremt, mint eddig volt.

A Nemzeti Bajnokság első osztálya az utóbbi bajnoki évben hosszú küzdelem után leszűródött legjobb román labdarúgócsapatokat foglalt magában. A tizenkettes mezőny minden együttesét érhető érdeklődés várta az egyes városokban. Ugyancsak hasonló érdeklődés mutatkozott a fővárosban is a vidéki együttesek iránt, ami a vidékieknek jelentős anyagi előnyt biztosított.

Ezzel szemben ma az a helyzet, hogy a felhívított mezőny elvesztette sportbeli érdekességét. Egy-egy csoportba csak hat került az eddigi első osztályúakból, míg a többi — és ez nem túlzás — még nem nőtt fel az első osztályú szintjéig. Az egyes városok nemzetibajnoki mérkőzéseit tehát nyilván sokat veszítették, ami természetesen a bevételi lehetőségek csökkentését is magával hozza. Még súlyosabb azonban az, hogy a bucuresti egyesületek két csoportba osztódtak. A kolozsvári Victoria például az eddigi négy bucuresti mérkőzés helyett szezononként csak két mérkőzést játszik, ami anyagiilag súlyos károsodást jelent.

Semmilyen szempont nem szólott a mezőnynek 12-ről huszra való kibővítése mellett, minthogy ezt a rendszert Romániában kipróbálták és éppen sportszerűtlen volta miatt törölték el és hívták életre a tizenkettes létszámot — egycsoportban. Egyedül „indok” a Crisana és Unirea Tricolor beadványa volt, amelyek gazdag sportmultjaikkal összeegyeztethetőnek találták a sportszerűtlen határozatnak hamis jelszavakkal való kiderősökölését. Érthető tehát, ha a Consiliul Federal határozata az erdélyi elsőosztályú sportegyesületek körében hatalmas meglepetést és általános megbotránkozást váltott ki.

A felháborodásnak első konkrét következménye, hogy az erdélyi elsőosztályú sportegyesületek ma Temesváron értekeztek és ülnek össze. Az ülést dr. Juga Livius, az ismert sportember, a válogatóbizottság és a temesvári Chinezul elnöke hívta egybe. A napirenden a Nemzeti Bajnokság új rendszere szerepel. Az egyesületek azt fogják követelni, hogy haladéknélküli, még ebben a szezonban állítsák vissza a Nemzeti Bajnokság régi rendszerét.

Egyébként bucuresti hivatalos sportkörökben biztosra veszik, hogy a Consiliul Federal szeptember hónap elején újból ülésre hívják egybe, amikor ismét újból a Nemzeti Bajnokság beosztása fölött fognak vitatkozni.

Ezzel szemben a Gazeta Sporturilor úgy értesült, hogy a Consiliul Federal módosító határozata egy évig marad érvényben. A bajnokság befejezése után mindkét csoport négy-nyolc helyezettje kiesik.

Egyelőre teljes a bizonytalanság...

Belgium visszalépett a Tur de France-ből. Párizsból jelentik: A most folyó Franciaország körüli verseny mezőnyéből, az összetétel alapján első helyen álló belga csapat visszalépett. Az elhatározás az egyik belga versenyző megbüntetése adta okot. Belgium visszavonulásával Franciaország áll az élen.

A férfi tőrcsapat világbajnokságát — botrányal fűszerezett küzdelemben — Olaszország nyerte. 2. Franciaország, 3. Ausztria, 4. Németország.

LEGKÉSŐBB HOLNAP ELKÉSZÜL A BAJNOKI PROGRAM! Bucurestiből jelentik: A Nemzeti Bajnokság bizottsága legkésőbb holnap ülést tart, amelyen figyelembe véve a Consiliul Federal határozatát, megadják a Nemzeti Bajnokság újszervezésének teljes szabályait.

Érdekes kupaküzdelem indol vasárnap Kolozsváron. A kolozsvári ékszerészmunkások csoportja labdarúgócsapatot rendezett határozta el, amelyért a vasasok, szabók, kárposok, festékesek, kereskedők és a Raval részöntőde munkásai vesznek részt. Az érdekes küzdelem első díja egy ezüsttupa tizenegy érmevel, második díj ezüst plakett, harmadik díj bronzplakett. A labdarúgótorna július 25-én, vasárnap a Haggibbor pályán

veszi kezdetét, amikor is a szabók—kárposok mérkőzés kerül előtérbe. A belépés teljesen díjtalan.

Veszélyben a Közép-Európa Kupa. Rómából jelentik: Az olasz-osztrák sportháború egyre nagyobb hullámokat ver annyira, hogy az olasz sportkörökben a legkomolyabb formában van szó arról, hogy vonuljanak vissza a Közép-Európa és Európa Kupa küzdelemektől, valamint mindazon sportrendezvényektől, amelyekben osztrák sportolók is részt vesznek. Ugy néz ki, hogy a KK döntőjét ezévből már le sem játszik annak dacára, hogy a terv ellen az Austria élénken tiltakozik.

A pánamerikai futballjátékok. Dallasban (Texas) vívják a pánamerikai futballbajnokságok nagy csatáit. A körmérkőzések már a döntőig értek. Miután a Kanada—Eszak-Amerika mérkőzés 3:2 arányban Kanada javára dőlt el és Argentína is 9:1-re verte az USA csapatát, a döntőben Argentína csapata fog Kanada együttesével megmérkőzni.

Lakatos, a Ripensia tagja azonnali játékkal a Ploesti Tricolor játékosává lett. Az errevonatkozó megállapodást az érdekeltek megkötötték, melynek értelmében a Ripensia egy mérkőzést is fog játszani Ploestiben.

Kétezer éves a svéd sport. Az 1912-es stockholmi olimpia emlékére Stockholmban jubileumi kiállítást rendeztek a svédek. Az olimpiai emlékeken kívül a 2000 éves sportot is dokumentálja a kiállítás. Bemutatnak régi maradványokat, amelyeken az első svéd evezősök és síkfutók domborműveken ábrázolt az „összobrász”. A már régebben fennálló szimuleumból 1000 év előtti sitalpakt kértek kölcsön, sőt vannak ugyanilyen idős korcsolyák is. Az olimpiai kiállítással egyidőben nyílt meg az 1798. évben alapított upsalai uszógégyesület kiállítása. (Ez a világ legöregebb uszógégyesülete).

Figyelem! Üzemek!

Orizzék meg a használt olajokat! Vigyék el az olaj regeneráló állomáshoz. Cluj, Calea MarechalFoch 99 alatt. Az állomásnál szabadalmazott eljárás által, jutyányos regenerálási díj mellett, régi, piszkos olaja helyett teljesen új és kifogástalan olajat kap vissza.

Óvás

A Zsidó Diáksegélyező elnökségének tudomására jutott, hogy zsidó főiskolások menzája részére illetéktelenek részéről gyűjtés folyik. Felhívjuk a közönség figyelmét arra, hogy zsidó diáksegélyezés és menza céljaira Erdély és Bánát területére kizárólag a Zsidó Diáksegélyező jogosított gyűjtem és csak a Zsidó Diáksegélyező központi elnökségének vagy helyi csoportjainak illetékesei által kibocsátott nyomtatott blanketták és számozott az „Asociația de Ajutorare a Studenților Evrei din Transilvania, Cluj körpecsétel ellátott nyugták nyújtanak garanciát arra, hogy az összeg maradék nélkül szegény diákok felségélyezésére lesz fordítva.

Külön felhívjuk az adakozók figyelmét egy magas, szőke, magát Rosenfeld Leopoldnak nevező egyénre, aki hamisított felhatalmazással szélhámoskodik és kérjük, hogy megjelenése esetén sziveskedjenek az ügyészségnek átadni.

Cluj, 1937 július 22.

A Zsidó Diáksegélyező elnöksége.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

OPERA MOZGÓ MŰSORA:

Csütörtök, péntek, szombat, vasárnap: Circus Saran. Vidám kalandtörténet. Főszerepekben: Patt és Patathon.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ben Hur. Hangos változatban. Fősz.: Ramon Novarro. A Metro Goldwyn filmgyár brilliáns produkciója. Minden idők legnagyobb filmje. Nyári helyárok: 15 és 19 plus 5. Legjobb Fox Journal. Előadások kezdete: 3, 5, 7, 9 órákor.

DAVILA MOZGÓ MŰSORA:

Mától: I. Swing. Ginger Rogers és Fred Astair legújabb táncosfilmje. 2. Buffalo Bill. Izgalmas cowboyfilm. Premier. Előadások kezdete: 3, 6 és 9 órákor. Helyárok: 10, 15, 19+5 lej bélyeg.

MUNKÁJ MOZGÓ MŰSORA:

Csütörtökön, pénteken és vasárnap 3, 6 és 9 órákor. 3 nap! I. Mi történt egy éjszaka. Claudette Colbert és Clark Gable legaranyosabb vígjátéka. II. Minden pokol keresztül. Izgalmas bünyűgyi dráma. Fősz.: Karl Ludwig Diehl és Brigitte Hornay. III. Journal. Szombaton, július 24-én bál miatt nincs előadás.

RÁDIÓ MŰSOR

Szombat, július 24.

Bucuresti. 6.30: Torna, vidám zene, lemezek, orvosi táncadós, szakelőadás. Hírek. 13: Hírek, déli zene. 15: Hírek. 18: Katonazene. 20.45: Lucian Juon román dalokat énekel. 21.15: Rádiózenekar. 22.45: Vendéglői zene.

Budapest I. 7.45: Torna, hanglemezek, érend. 11: Hírek. 11.20: Felolvasások. 13.05: Férfi énektös. 13.45: Hírek. 14: Szalonzene. 15.40: Hírek. 16.40: A bayreuthi ünnepi játékok alkalmából „Lohengrin” zenedráma közvetítése I. felv. 18.10: Hírek, cigányzene. — 19: Előadás. Rádióüzenetek. 20.15: Lemezek. 21.20: Hírek. Lohengrin III. felv. 23.05: Jazz. 24: Cigányzene. 1.05: Hírek.

Budapest II. 19.15: Lohengrin II. felv. közvetítése. 20.15: Mezőgazdasági felőra. — 21.20: Szalonzene. 22.25: Hírek.

Bécs. 13: Szimfonikus hangverseny. 14.10: Szimfonikus lemezek. 15: Szopranlemezek. 16.15: Zongoragyűjtemény. 17.10: Lemezek. 19: Rádiózenekar. 21: Harangszó. 21.30: Zenekar.

Vasó. 19: Operetlemezek. 20: Zenekar. 22.05: Könnyű zene. 23.05: Könnyű zene. — 24.10: Táncczene.

Hirdetmény fűrdőbérlet ügyben

Comunitatea Izr. Ort. Autonoma din Cluj. No. 629—1937. Pályázatot hirdettünk hitközségünknek Cluj, Str. Dubararilor 1. sz. a. levő „Cristal” rituális, gőz- és kádfűrdő bérletére Ajánlatok beadhatók folyó év augusztus hó 15-ig a hitközség Titkári Hivatalában, Str. Dubararilor 1. sz. a. A részletes bérleti feltételek megtekinthetők ugyanott a hivatalos órák alatt. Cluj, 1937 július 16-án. Löffler titkár, Iuliu Weiss elnök.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szöveg, vasgabló betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Zongorát, rövidet, keresztthurost keresek. Címzet gyártmány és ármegjelöléssel: Al-másy I. Cluj, Str. Saguna 24.

Gyalogép kombinált egyengető és vastagsági 60 cm. széles, Fräser és lyukfurogepek eladók. Lignun, Arad, Str. Goldis 18. Telefon 16-32.

Hoffmann orth. köser vendéglő Borszék-fűrdőn, újonnan berendezve. A nyaralásra érkező orth. rabbi érkezéshelye. Szives pártfogást kér Hoffmann Lipót tulajdonos.

Junger Kommiss, in Mode- und Schmitt-warenfach, drei Landessprachen beherschlend sucht Posten ab 1. August. Anfragen an Restaurant Weiszberger Oradea, Str. Gen. Mosoiu 3 zu richten.

Mészárszék berendezést keresek megvételre. Ajánlatokat „Mészárszék” jellegre a kiadóba kérek.

Szefertóra jókarban „Szofér Minche” eladó. Bővebbet Wertheimer Restaurant Satu-mare.

Suche zu 3 jährigem Knaben und 5 jährigem Mädchen ein rumänisch und deutsch perfekt sprechendes Fraulein mit sofortigem Eintritt. Unter Chiffre „Intelligent”.

Orvosfamilia kimondott urleánykát (II-IV. liceum) jövő tanévre elfogad teljes el-látásra. Cím a kiadóban.

Járás székhelyén negyvenéves vegyeskeres-kedés 20.000 lejért áruval együtt átadó leg-később szeptemberig. „Bevezetett” jellegre.

Lakótársnót keresek csinosan butorozott szobához, esetleg teljes ellátással, köser kosztal. „Lakótársnó” jellegre.

Kiadó a Str. Elisabeta 4. szám alatt két szoba, konyha komfortos lakás. Ugyanott két butorozott szoba is kiadó.

Köser vegetárius étetern nyílt Clujon Calea Marechal Foch 21 alatt. A legintimább, iz-letes ételek. Kellemes helyiség. Olcsó abonoma árak.

Vásároljon kolozsvári Zsidó-kórház sorsjegyet!

Segít szegény betegeknek és örömet szerez önmagának

Huzás 1937. augusztus hó 5-én

4000 sorsjegy, 400 nyeremény
Egy sorsjegy ára 50 lej!

Elárusítók Erdély és Bánát minden jelentősebb városában

TÖRÖK FÉNYKÉPERUTZ és LEMEZ

Peru

HI

Krimhilda Kolo

A világért senki se... hogy a Niebelung látogatott el hozzá hogy a cím szimbólumban német honfoglaló Krimhilda-nak nevezni.

Az iskolai tankönyv gondolkodni... gondolkodni ilyenkor a sárga szőke Krimhilda eljött férjét, Szigetesen gyönyörű cselével szerezte meg király.

Két hölgynek, akik... dekoztuk e két németet... kezdték a két német igazság az, hogy hölgyek, akik a németek remek arányosunk megtekintni a képességével: be-kepezőggyel felszedtek.

E két hölgy: (ak) szintén németek... Kezükben térkép, jön lógott az el-kepező masina. Szemüek is, magukat sem nevezhe- pőjébe illenek. M-német női sablon len reflektor fény a korá elütáni U-szemét.

Kénytelenek va- leírni a jelenetet olyan ijjed pillan-gát, mint mi és rontsa idegenfor- Egyszóval tü- terraszának árny nagy férjcsereg megjelenik a sze- magas, szőke, kő- nadrag van rajtu- szobor, nyakuk Németül beszél- hallatszik. Gond- ki magukat szeg- tos nincs ilyen Közben odaérkez- nem, milyen érz- a kocso fiuk biz- és alakjuk így- nül elárulja, hog- met suhancok, h- hilda és Brunhild- Az ember alig- telen igazságot, még hozzá nem- ből.

Hát jó, megér- tásban levő emb- hoz jut, egyszer- Tudjuk, hogy a- vállpántos dírt- lat forgató men- emancipációs h- Na, de ez ma- nekünk is. Hát- ber fél rágondo- Tüvész egy- restből jelentik: A- ban tüvész tört- összes raktárait el- átcsoport Constan- ra is. A házakból- menteni. A kár m- lejt.

Tökéletes FÉNYKÉPEK

PERUTZ filmekkel és LEMEZEKKEL.

HIREK

Krimhilda és Brunhilda Kolozsvaron

A világot sem kell azt gondolni, hogy a Niebelung monda két hősnője látogatott el hozzánk. Előre eláruljuk, hogy a cím szimbolikus jellegű, amennyiben német hősnőket szokás általában Krimhildának és Brunhildának nevezni.

Az iskolai tankönyvek szép hősnőre gondol ilyenkor az ember, ahol a szép-szöke Krimhilda siratja álmokul elejtett férjét, Siegfriedet, vagy a fenségesen gyönyörű Brunhildára, akit cselével szerez meg magának Gunther király.

Két hősnőnk, akiknek szokásból ajándékoztuk e két nevet, korántsem emlékeztek e két mondabeli hölgyre. Az igazság az, hogy németek az említett hölgyek, akik nagyobb társaság kíséretében remek autókaron érkeztek városunk megtekintésére, amelyet német alapossággal: baedekerrel és fényképezőgéppel felszerelve meg is cselekedtek.

E két hölgy: (azt hiszem nők voltak) szintén nekikindult a városnak. Közükben térkép, vállukon barna szíjjon lógott az elmaradhatatlan fényképező masina. Szőkék is voltak, két szeműek is, magastermetűek is, lábukat sem nevezhetném hamupipőké cipőjébe illőnek. Mi az hát, ami e rendező német női sablon ellenére mint egyetlen reflektor fényét irányította rájuk a kora delutánai Unirii tér járőrelőinek szemét.

Kénytelenek vagyunk előre pontosan leírni a jelenetet, nehogy az olvasó olyan ijedt pillantásra ragadtassa magát, mint mi is ezzel velünk együtt rontsa idegenforgalmunkat.

Egyszóval tíz a nap, a Newyorki terraszának árnyékában meglehetősen nagy férfisereg üldögél. Egyszerre megjelenik a szemben levő sarkon két magas, szöke, kócoshajú fiú. Rövid fiúnadrág van rajtuk, a lábuk remek izomszobor, nyakukban fényképezőgép. Németül beszélnek, ez már messziről hallatszik. Gondoljuk, hadd beszéljék ki magukat szegénykék, odahaza biztos nincs ilyen szabadságban részük. Közben odaérkeznek és akkor, óh Istenem, milyen érzés fogja el az embert, a kócos fiúk bizony fülbevalót viselnek és alakjuk így közelről félreérthetetlenül elárulja, hogy bizony ezek nem német suhancok, nem ám, hanem Krimhilda és Brunhilda.

Az ember alig meri kimondani a meztelen igazságot, hogy a két fiú nő volt, még hozzá nem is az első virágkorukból.

Hát jó, megértjük, hogy az elnyomásban levő emberi lény, ha szabadsághoz jut, egyszerre habzsolni kezd. Tudjuk, hogy a német nő most ismét vállpántos dirndli szoknyás, fakanalet forgató menyecske lett. Akármilyen emancipációs hajlam dul is benne.

Na, de ez már egy kicsit sok volt nekünk is. Hát még Hitlernek. Az ember fél rá gondolni.

Tűzvész egy regáti városkában. Bucurestiből jelentik: Alexandria munteniai városban tűzvész tört ki, mely a Noica export cég összes raktárait elhamvasztotta. Ezután a tűz átszaporított Constantinescu Marin ezredes házára is. A házakból semmit nem lehetett megmenteni. A kár meghaladja a két és félmillió lej.

TELJESEN HELYRE ALLOTT MARIÁ KIRALYNE ÁLLAPOTA. Bucurestiből jelentik: Öfelsége Mária királyné egészségi állapota már csaknem teljesen helyre állt. Szerdán autón kis sétát tett, csütörtökön pedig, a parkban gyalogosan is járhatott. Környezetéből azt állítják, hogy a királyné állapota örvedetesen javul.

Egy hónap alatt husz százalékkal emelkedett az adóbehajtás. Bucurestiből jelentik: Cancicov pénzügyminiszter újra felszólította a pénzügyi hatóságokat, hogy szigorítsák az adóbehajtást. Ennek eredményeként az adóbehajtás egy hónap alatt, a múlt havival szemben, 20 százalékkal növekedett. Megtérüléseket terveznek minden pénzügyigazgatóval szemben, akik nem érik el a kívánt eredményt.

Két vonat összeütközött Canstanta előtt. Bucurestiből jelentik: Tegnap délelőtt háromnegyed két órakor Ovidiu és Fetesti állomások között a 9920. és 9613. számú vonatok összeütköztek. Az egyik teher, a másik petróleum szállító vonat volt. A szerencsétlenség következtében hat vagon borult fel és rongálódott meg. A vonal hatszáz méter távolságban megrongálódott. Emberi életben kár nem esett. A vizsgálat megállapította hogy a szerencsétlenségért Fetesti állomás forgalmistája felelős, aki hamarabb elengedte a tehervonatot az állomásról.

Gyomor-, bél- és anyagcserebetegségek-nél, tápcsatorna tartalmát reggel felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József“ keserűviz csakhamar felhigítja és levezeti s az emésztőszervek további működését hathatósan előmozdítja. Az orvosok ajánlják.

A vonat elé vetette magát egy ismert román sportférfi. Bucurestiből jelentik: Romanitanu ismert sportember, a CAM személynéi igazgatója, Peris állomáson egy gyorsvonat kereké alá vetette magát. Az öngyilkosságot állítólag családi okokból követte el. Romanitanu vezető szerepet töltött be a sportéletben.

Teljesen rekonstruálták a Kock elleni merénylet részleteit. Varsóból jelentik: A Gazeta Polska jelenti, hogy még nem lehet ugyan nyilvánosságra hozni a Kock elleni tervezett merénylet részleteit, a merényletet azonban teljesen rekonstruálták. A bomba hamarabb robbant a kellelténél, amikor a merénylő sietve a ház előtt felhalmozott homokba rejtette. A merénylőnek minden valószínűség szerint cinkostársa is volt, aki a villa másik oldalán öröködött. Eddig nyolc személyt tartóztattak le, akikről bebizonyult, hogy kapcsolatban állottak a merénylővel.

A kormány hozzájárult Kolozsvar negyvenmillió kölcsönügyletéhez. Megintuk, hogy Kolozsvar városának negyvenmillió kölcsönügyletét halasztás szenvedett, mert a Posta-karéképtár az eredeti megállapodás ellenére csak úgy hajlandó folyósítani a kölcsönt, ha fedezetül a városi ingatlanok közül táblázhatnak be. Ehhez a város vezetősége csak minisztertanácsai jegyzőkönyv birtokában járulhat hozzá. Buzea Octavian dr. alpolgármester múlt héten ebben az ügyben Bucurestiben járt és sikerült elintéznie a minisztertanácsai jegyzőkönyv ügyét, amennyiben Tatarescu miniszter. elnök aláírta a jegyzőkönyvet. Ezzel azonban még nem vették üllőre a dolgot. A városi tanács legközelebbi ülésén fog foglalkozni a kölcsönüggyel, az ülés határozatát ismét helyben kell hagynia a miniszteriumnak és csak ezután kerülhet sor a kölcsön folyósítására.

Halottak emlékezete a Zsidó Kórházban. Holnap, vasárnap délelőtt féltizenegy órakor a kolozsvari Zsidó Kórházgyógyintézet vezetősége gyásznapély keretében emlékszik meg Sebestyén Dávidról, a kórház áldottlelkű főalapítójáról és az egyesület múltévi halottairól. Sebestyén Dávidról dr. Hamburg József főorvos tart beszédet, míg dr. Vass Zoltán főorvos egyesületi főtitkár a kórháznak egykori barátainak, Wertheimer Izidor, Deutsch Ignác és Salamon Mózes kolozsvari, Sziklász József brassói, Godel Salamon beszercei, dr. Blumenfeld Dezső somkúti, Szemes Manó bánffyuhnyadi és dr. Szegő Ernő dévai közéleti férfiaknak és polgároknak haláláról fog megemlékezni. A gyászistentiszteletre az Egyesület vezetősége ezúton is meghívja a zsidó testületeket és magánosokat.

AZ ELMULT NÉGY ÉV

Hitlerék az élelmiszerek behozatala érdekében messzemenő devizazárókat rendeltek el és most, hogy a gabonáé a vége felé közeledik, nem mernek nagyobb mennyiségű kenyérmagvat behozni, nehogy a devizák kifogyjanak és a birodalom népe kenyér hiján a rendszert okolja. Már március havában elrendelték kukoricaliszttel való keverését a buzasziszttel. Pár héttel később megengedték a pékeknek, hogy a maradék kenyeret begyurhatják a „friss-be“, de csak olyan módon, hogy a fogyasztók ne vegyék észre.

Pár nappal ezelőtt újabb rendelkezések jöttek. A német kormány megengedte, hogy a kukoricaliszten kívül lehessen jelenléteken arányban burgonyalisztet is kervenni, esetleg egyéb pótlanyagot.

Hitler négy évet kért uralomrajutása idején. Négy év alatt, ugymond, megmutatja, mi lesz Németországból. Titokzatos volt, nem árulta el a csodát, de a sajtója sejtette: „A német birodalom a nemzeti szocializmus négy éve után Európa Parádicsoma lesz“.

A négy év elmúlt néhány hónappal. Ime Európa Parádicsoma!

Borzalmas földrengés volt Alaszkában. Newyorkból jelentik: Borzalmas földrengést észleltek Alaszkában és Fwairbanksban. A kár igen nagy, az összeköttetés a földrengéssújtotta területtel megszakadt.

Iuliu Moldovan professzor lett a kolozsvari orvosi fakultás prodákánja. A kolozsvari egyetem orvosi fakultásának prodékáni tisztségére Hatieganu Gyula egyetemi tanárt akarták jelölni. Az orvosprofesszor azonban elhárította magától a megválasztást, mire a tanári kar, Moldovan Gyula professzort delegálta. Hir szerint Moldovan elfogadja a jelölést.

Időjárásjelentés. Előbb a légnymás sülyedése, majd enyhe emelkedése várható. Változó felhőzet, enyhe szél, helyenként csapadék, esetleg szélviharokkal. A fővárosban a hőmérséklet pénteken délelőtt 33 fok volt.

Szolgálati közben lopás érte egy Fendőposztot. Bucurestiből jelentik: Szokatlan lopási eset foglalkoztatja a bucurestii rendőrséget, melynek egy rendőre szolgálati időben besurranó tolvajlást követett el. A rendőr, Gh. Petrescu, aki a sarkon posztolt, észrevette, hogy a szemközti lakatos lakásából a bérő eltávozott. Petrescu beosont a lakásba és ellopta az ott talált pénzt. Csak-hogy tettenérték, elfogták és a rendőrt aztán néhány kollégája kísérte be a kerületi rendőrségre, ahol letartóztatták.

Miért van még mindig atanyerő? Anusol-Goedecke

Hatmilliárd frankot akar megtakarítani az idei költségvetési évben Bonnet pénzügyminiszter. Párizsból jelentik: Bonnet pénzügyminiszter kijelentette a sajtónak, hogy az idei költségvetési év alatt hat milliárd frankot fogna megtakarítani. Ebből három és fél milliárdot pénzügyi intézkedésekkel, két és fél milliárdot takarékosági rendszabályokkal.

Sirköavatás. Dr. Brecher Józsefné sirköavatása folyó hó 25-én, vasárnap délelőtt 11 órakor lesz a neológ új zsidótemetőben, melyre rokonait és ismerőseit ezúton hívja meg dr. Brecher József és családja.

Fölvétel az otadeai ort. zsidó gimnáziumba. Az otadeai ort. zsidó hitközség nyilvánossági jogu fiú- és leánygimnáziuma az 1937-38. tanévre szóló jelentkezések folyamában vannak. Ez iskolák bármely osztályába első ízben beiratkozni szándékozik helyük biztosítása céljából haladéktalanul nyújtsák be fölvételük iránti kérelmüket az iskola igazgatóságához. A fölvételi kérelmek benyújtásának végső határideje aug. 25. Az első osztályba iratkozók szeptember elsején román nyelvből és számtanból fölvételi vizsgálatot tesznek. Fölvilágosítással készséggel szolgálat az igazgatóság. Válaszbélyeg melléklendő.

Az üllő életmód következtében jelentkező bajoknak, különösen renyhe bélműködésnél, a nyeres bántalmaknál és emésztési zavaroknál, reggelenként éngyomorra egy-egy pohár természetes „Ferenc József“ keserűvizet igen jó eredményeket lehet elérni. Az orvosok ajánlják.

Lezuhant egy angol katonai repülőgép. Londonból jelentik: Az angol katonai repülőgép hárommotoros gépe Seffield közelében lezuhant. Öt repülőt a lángok szénné égették.

Izr. Leányinternátus ARAD felvesz bentlakó növendékeket a jövő tanévre. Orth. kóser uri ellátás, diplomás tanerők korrepetálása mellett is a díjak mérsékelték. Prospektust díjlanul küld: Prof. Steiner, P. Avram I. 9.

Egy francia pilótán szerencsésen megtette a Párizs-Irkut közötti utat. Moszkvából jelentik: Marise Bastie francia pilótán, Tillier Susanne mechanikusnő társaságában megtette a Párizs-Irkut utat és szerencsésen leszállt a kazáni repülőtéren.

Doktoravatás. Háber Lászlót, Háber Gyulának az aradi ort. izr. hitközség nyugalmazott főjegyzőjének fiát — múlt hó 23-án a bolognai tudományegyetemen, az összes orvos-tudományok doktorává avatták.

Az óceánba zuhant egy ausztráliai repülőgép. Sidneyből jelentik: Egy ausztráliai repülőgép Melbourne közelében az óceánba zuhant. A két repülőtestet megfúlladt.

Elárverezett mecsetek. Ankarából jelentik: A török kormány bizottságot jelölt ki, azzal a feladattal, hogy vizsgálja meg az ország összes mecseteit, hogy milyen állapotban vannak. A dűledező mecsetek restaurálására nem adnak engedélyt, hanem lebontják és telkeiket és anyagukat a kincstár javára elárverezik.

Aradi Zsidó Hitközség. Iskolai Ügyosztály.

Pályázati hirdetés Az aradi zsidó hitközség román tannyelvű VII. osztályos elemi iskolájánál elhallozós folytán megüresedett tanítói állásra pályázatot hirdet. Pályázhatnak román nyelv tanításra alkalmas képesített tanítók (tanítónők), akik eddigi alkalmaztatásukat és egyéb személyi adataikat tartalmazó pályázatukat f. évi augusztus hó 5-ig Comunitatea evrească aradit occidental Arad címen nyújtsák be. Utiköltséget csak meghívottak térítünk meg.

Cukorbetegek! Az egészségügyi minisztérium 45134-1937. szám alatt engedélyezett és orvosilag ajánlott Dr. Prof. SENFTNER szerint gyártott diabetikus kenyér-, liszt- és tésztafélek „DIABET“ romániai képvisleténél CLUJ, Str. Iorga No. 11. LERAKATOK: Arad: Dr Dick gyógyszerár, Str. Ma rasesti No. 1. Brasov: Stinghe & Paizs, Str. Regele Carol No. 60. Satmare: Braun & Barna cukorkaüzlet. Sighet: Brutaria Schöngut, Str. Bogd an Voda No. 36. Simeul-Silvaniei: Szaplanczey & Kiss gyógyszerár. Zalan: Kelemen gyógyszerár. Oradea: Schreiber Sándor, Str. Millerand No. 2. Targu-Mures: Bonboneria (volt Cukor király) Regele Ferdinand 44.

